

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Sara Pakiž

Transformacije praks obiskovanja kina skozi čas: tri generacije, trije pogledi na kino

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Sara Pakiž

Mentorica: izr. prof. dr. Maruša Pušnik

Transformacije praks obiskovanja kina skozi čas: tri generacije, trije pogledi na kino

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

*Največja zahvala gre mentorici, izr. prof. dr. Maruši Pušnik, ki me je skozi proces nastajanja
diplomskega dela usmerjala, mi širila obzorja in mi pomagala, da je nastalo delo, na
katerega sem ponosna.*

*Mami, oči in Rok, hvala za vse spodbudne besede tekom študija in med nastajanjem
diplomskega dela. In hvala, ker mi vedno stojite ob strani.*

In hvala tebi, Miha, ker vedno verjameš, da mi bo uspelo.

Transformacije praks obiskovanja kina skozi čas: tri generacije, trije pogledi na kino

Spremembe so del vsakega medija in tudi kino je doživel tako tehnološke kot družbene spremembe, spreminjalo pa se je tudi njegovo občinstvo. Ugotoviti želim, kako se je kino spremenil skozi leta, zakaj privablja množice ljudi in kakšne so zadovoljitve, ki jih nudi ob obisku. V prvem delu diplomskega dela s primerjalno historično analizo preučujem razvoj kinematografa od njegovih začetkov, preko prve in druge svetovne vojne, vse do 21. stoletja. Delo je usmerjeno v slovenski prostor, saj se v njegovem empiričnem delu osredotočim na ruralno področje Slovenije. Opravila sem devet polstrukturiranih intervjujev s predstavniki treh različnih generacij, zanimale pa so me predvsem njihove navade pri obiskovanju kina. Ugotovila sem, da se motivi, zaradi katerih posamezniki zahajajo v kino, skozi desetletja niso veliko spremenili. Z napredkom tehnologije in spremembo kinematografov v kinokomplekse so obiskovalci postali zahtevnejši, izbira filmov, žanrov in nenazadnje prizorišč pa je postala večja. Pripadniki mlajše, srednje in starejše generacije pa se strinjajo, da v kino odhajajo zaradi druženja, zabave in razvedrila.

Ključne besede: kino, kinoobčinstvo, kinokultura, tri generacije.

Transformation of the cinema visiting patterns through time: three generations, three views on the cinema

Changes are a part of every media, and the cinema has gone through technological as well as social changes while its audience transformed alongside it. My aim is to find out how the cinema changed through time, why it attracts the masses so eager to see a movie, and what is the satisfaction that a visit to the cinema provides. In the first part of my dissertation, I use comparative historical analysis to study the already existent literature on the development of the cinema, from its beginnings through the First and Second World War and all the way to the 21st century. The study focuses on Slovenia because the focal point of the empirical part is the Slovenian rural area. I carried out 9 half-structured interviews with the representatives of three generations about their habits when going to the movies. I found out that the individuals' motives for going to the cinema haven't changed a lot through the decades. Changes were definitely necessary because the technological progress and transformation of the cinemas into cinema multiplexes have consequently led to more demanding audiences as well as to a wider choice of movies, genres and settings. The representatives of younger, middle and older generations all agree that they go to the movies for the entertainment, to socialize and to have fun.

Keywords: cinema, cinema audience, cinema culture, three generations.

KAZALO

1 UVOD	6
2 KULTURNOZGODOVINSKI OKVIR: ZAČETKI KINA IN RAZVOJ SKOZI ČAS	7
2.1 Gibljive slike in pionirji	7
2.2 Obdobje med in po prvi svetovni vojni	10
2.3 Obdobje med in po drugi svetovni vojni	12
2.4 Kino v 21. stoletju	15
3 KINOOBČINSTVO SKOZI ČAS	17
3.1 Teorija rab in gratifikacij	22
4 ŠTUDIJA PRIMERA: PRAKSE OBISKOVANJA KINA TREH GENERACIJ.....	24
4.1 Metodologija raziskave in izbira vzorca	24
4.2 Generacija druženja in posebnih priprav pred odhodom v kino	25
4.3 Generacija pogostejših obiskov kina in zabave.....	28
4.4 Generacija nenačrtovanih obiskov kina in kinomultikompleksov	30
4.5 Diskusija.....	34
5 SKLEP.....	36
6 LITERATURA	39
PRILOGE	43
PRILOGA A: Transkript intervjuja z osebo 1	43
PRILOGA B: Transkript intervjuja z osebo 2	45
PRILOGA C: Transkript intervjuja z osebo 3	46
PRILOGA Č: Transkript intervjuja z osebo A	48
PRILOGA D: Transkript intervjuja z osebo B	50
PRILOGA E: Transkript intervjuja z osebo C.....	52
PRILOGA F: Transkript intervjuja z osebo I	54
PRILOGA G: Transkript intervjuja z osebo II	56
PRILOGA H: Transkript intervjuja z osebo III	57

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Pred kinom v Cerknici leta 1969	13
Slika 2.2: Filmi v avgustu leta 1978.....	14

1 UVOD

Giblјive slike so bile za človeštvo vedno zanimive. Najprej so zbujale strah in nezaupanje, a ker je neznano vedno zanimivo, je kino ljudi privabljal z zanimanjem, kaj novega jim lahko ponudi. Prvi kinematografi niso bili taki, kot jih poznamo danes, tudi filmi so se zelo razlikovali od današnjih, vendar sta bila njihov namen in oblika zelo podobna. Tako kot ostali mediji se je tudi kino skozi leta spreminjal, izboljševal in nadgrajeval. Spremenile so se dvorane, platna, ozvočenje, pa tudi filmi so iz črno-belih in nemih postali barvni in zelo glasni. Kombinacija ustvarjalnosti, teatralnosti, užitka in sprostitve je v kinodvorane privablјala vedno več ljudi. Nastalo je prvo množično občinstvo, ki ga poznamo še danes. V preteklosti so bili obiskovalci kina nezahtevni, predstave so si ogledovali ne glede na to, kaj so prikazovale – kruto realnost ali fantazijo. V kinematografe so od nekdaj zahajali prav vsi družbeni sloji, kar kaže na njegovo dostopnost in aktualnost.

V diplomskem delu bom poskušala odgovoriti na tri zastavljena raziskovalna vprašanja, in sicer: »Kateri so motivi za obiskovanje kina danes in kateri so bili včasih?«, »Katera ugodja in zadovoljitve nam nudi kino?« in »Kaj je kino prinesel novega?«. Vloga kina se je skozi leta spreminјala in posledično se je spreminјal njegov vpliv na družbo in množice, ki so ga obiskovale. Cilj mojega diplomskega dela je ugotoviti, kako so se skozi čas in skozi generacije spreminјale prakse obiskovanja kina v Sloveniji; kako in kdaj se je kino sploh pojavil; kaj novega je prinesel; zakaj so ga ljudje tako radi obiskovali; ob kakšnih priložnostih so ga obiskovali v preteklosti in ob kakšnih ga danes; kako je sam pojav kina spremenil preživljanje prostega časa; kje, kdaj in kako so ga ljudje obiskovali v preteklosti in zakaj je še danes tako priljubljen. Zanimajo me torej motivi, zakaj je kino tako priljubljen medij, kaj odnesemo od njegovega obiska in zakaj se vedno znova vračamo v kinodvorane.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. V prvem, teoretičnem delu bom naredila primerjalno historično analizo sekundarnih virov, ki se ukvarjajo s kinematografijo. Začela bom pri samem začetku iznajdbe kina in končala pri 21. stoletju, v katerem se kino še vedno razvija. Ukvarјala se bom predvsem s kinom in kinokulturo na slovenskem ozemlju, a se bom na kratko dotaknila tudi tujine, kjer so se dogajale največje inovacije in napredki kinokulture. V nadaljevanju pa se bom ukvarјala s kinoobčinstvom; kako se je to skozi čas razvijalo in spreminјalo, kaj ljudi žene v kino ter kakšne zadovoljitve obisk kinematografa nudi svojemu občinstvu.

V empiričnem delu bom izvedla intervjuje s predstavniki treh generacij – mlajše, srednje in starejše. V mlado generacijo spadajo posamezniki, rojeni po letu 1990 (do leta 2005), ki so odraščali s sodobno tehnologijo, zato so z njo najbolj spretni in imajo vsakodnevno dostop do filmov. V srednjo generacijo spadajo posamezniki, rojeni po letu 1960 (do leta 1975), ki jim je bil kino dostopen že v zgodnjem otroštvu, vendar je bil zaznamovan s takratnim režimom, hkrati pa so že imeli dostop do televizije, zato na kino gledajo nekoliko drugače. Starejšo generacijo pa sestavljajo posamezniki, rojeni po letu 1930 (o leta 1945), za katere je bil kino resnično atrakcija, inovacija, nekaj nevsakdanjega. S primerjavo praks obiskovanja kina omenjenih treh generacij in dožemanjem omenjenega medija bom poskušala ugotoviti, zakaj je kinokultura še danes tako priljubljena in kako se je spreminjala skozi leta. Vseh devet intervjujev bom opravila s posamezniki, ki živijo na področju Občine Cerknica, a ne neposredno v Cerknici. Zanimivo bo videti, kako se njihova pogostost obiskovanja kina razlikuje tudi glede na oddaljenost in dostopnost.

V diplomskem delu se bom torej ukvarjala s primerjavo generacij in vprašanjem, kako so nove tehnologije in drugačen način življenja spremenili samo kinokulturo in prakse obiskovanja kina.

2 KULTURNOZGODOVINSKI OKVIR: ZAČETKI KINA IN RAZVOJ SKOZI ČAS

2.1 Giblјive slike in pionirji

Do leta 1870 so bile slike statične in negiblјive, zato je razvoj giblјivih slik ena največјih tehnoloških sprememb tistega časa, ki je sprožila tudi razprave o tem, ali so fotografije sploh umetnost in posledično, ali je umetnost film. Za predhodnika kina lahko štejemo gledališče in fotografijo. Prva uspešna uporaba zaporedja fotografskih posnetkov je uspela Edwardu Muggeridgeu. Leta 1872 je za kalifornijskega guvernerja posnel fotografsko serijo konjskega gibanja. Ta posnetek je poleg velikega tehnološkega napredka dokazoval tudi, da ima konj v teku vse štiri noge v zraku. Hkrati z njim pa je svoje delo *Le Mouvement* (1894) objavil tudi Francoz Etienne Marey, ki je »na en sam film posnel več slik ptic v letu« (Briggs in Burke 2005, 162–163). To so bili prvi posnetki, ki so spremenili pogled na fotografijo in spodbudili razvoj dogodkov, ki so nas pripeljali do videa in kina, kot ga poznamo danes.

Louis Lumière pa je bil prvi, ki je 28. decembra 1895 v Parizu predstavil svoj »kinematograf«

nouveauté de jour (Cousins 2004; Briggs in Burke 2005). Leto kasneje je Lumière kinematograf predstavil še v londonskem Empire Music Hall. Program so sestavljali uvertura, plesalci in akrobati ter dva predvajana filma– *Prihod pariškega ekspresa* in *Čolnarjenje v Sredozemlju*. »Lumière, ki je imel v rokah patent iz leta 1895, je odkril občinstvo in ustvaril medij« (Briggs in Burke 2005, 163). Mnogi filmski navdušenci in ustvarjalci, med njimi tudi Georges Méliès, so verjeli, da je iluzija resnična moč medija, ki so ga kasneje imenovali kino. Posameznik iz občinstva je po ogledu povedal, da je kinematograf zavzel mesto gledališča in ne ilustrirane revije, kot je bilo pričakovati (Briggs in Burke 2005, 164).

V začetkih je kino vseboval »estetiko atrakcije«, kjer je bila vizualna radovednost zadovoljena s presenečenjem, novostmi in celo šokom. Ustvarjalci so želeli prikazati vse elemente, ki jih zmore nov medij, in kaj zmorejo narediti s kamero. Prikazovali so spektakle ljudi, pokrajino in dovršeno izdelano sceno ter dekoracijo (Cook in Bernink 1999, 94). Prav fascinacija nad vizualnimi efekti, ki jih je kino prvič predstavil ljudem, pa je botrovala temu, da je kino postal eden najbolj priljubljenih množičnih medijev v zgodovini. Skupaj z radiem je začel že v začetkih 20. stoletja oblikovati medijsko kulturo, ki se je zlila z življenjem ljudi in njihovimi navadami ter spremenila in predrugačila preživljanje prostega časa, ki so ga ljudje poznali do takrat (Pušnik 2015, 52).

Celoten proces razvoja, ki je pripeljal do kina, se je začel v tujini, na Slovenskem pa se je vse začelo v salonu hotela Pri Maliču.¹ Kinematografske predstave so se prvič odvijale od 16. do 22. novembra 1896, zaradi številnih obiskovalcev so predvajanje predstav celo podaljšali, in so bile delo Edisonove družbe – Ljubljano so dosegle pred Lumièrovimi poslanci, ki so njegov izum razkazovali po Evropi. Kinematograf je bil takrat znan kot izboljššan »kinetoskop« – videli so se celotni prizori v naravnih velikostih in ljudje so se premikali kot v resničnem življenju. Prikazovali so kraje, arhitekturne posebnosti, življenje v naravi in na ulicah, posnetki pa so bili vzeti iz vsakdanjega življenja (Brenk 1979, 8–9; Traven 1992, 19–20). Pri prvih predvajanjih so uporabljali plinsko luč, posledično so bile slike na platnu vedno zabrisane, včasih tudi do nerazpoznavnosti (Traven 1992, 23). Občinstva pa to ni motilo, kajti navdušenost nad nečem novim, ki je bilo povsem drugačno od vsega do tedaj poznane, je bilo pomembnejše kot samo razumevanje posnetka. Bolj kot stalni pa so slovensko območje zaznamovali potujoči kinematografi.

¹ Tam sta bila kasneje tudi Kino Nama in Kino Komuna.

V letu 1899 sta Ljubljano obiskala kar dva potujoča kina – Excelsior in Bioskop. Bioskop je predvajal tudi film *Razgled po Ljubljani*, ki je trajal približno dve minuti in je bil posnet z Ljubljanskega gradu ali Rožnika. Tega filma kasneje niso nikoli več našli, saj naj bi ga posneli Lumièrovi snemalci, ki so ga predvajali tudi v drugih evropskih mestih (Brenk 1979). Ta posnetek je bil precej bolj jasen in gledljiv, zato so dobili slovenski gledalci jasnejšo predstavo o tem, kaj prinaša nov medij.

Vse pa ni ostalo zgolj pri potujočih kinematografih. Prvi, ki je leta 1906 v Ljubljani najel dvorano in jo uporabil kot stalni kinematograf, je bil Davorin Rovšek. Dvorana je bila del kasnejšega Akademskega kolegija, vendar je kino zaradi prevelike konkurenčnosti gostujočih kinov filme predvajal le dober mesec (od začetka maja do sredine junija). Rovšek je prav tako prvi, ki je leta 1908 ustanovil slovenski »potovalni kino« in z njim potoval po Sloveniji. Maja 1907 je bil odprt drugi stalni kino Edison, ki je zastopal italijansko filmsko proizvodnjo. Le slabega pol leta za njim, oktobra 1907, pa je začel predstave predvajati še tretji stalni kino The American Bioskop. Junija 1908 je Anton Deghenghi odprl prvi kino na prostem, imenovan The Elite Biograph, ki ga je kasneje preselil v stavbo (Pri Maliču), kjer je vse do konca druge svetovne vojne deloval Kino Ideal, ki se danes imenuje Kino Komuna (Brenk 1979, 28). Večina stvari s področja kinematografije je potekala v Ljubljani, v letih pred prvo svetovno vojno pa so kinematografe dobila tudi manjša mesta: Jesenice, Zagorje, Novo mesto itd. Kinematografi v vseh teh krajih pa so oteževali delo potujočim kinematografom, saj so prebivalci predstave že videli v stalnih kinih, zato so se predvsem zaradi majhnega zaslužka, ki so ga sedaj nudile le še vasice in trgi, in majhnega števila gledalcev gostovanja prenehala (Traven 1992, 170). Slovensko občinstvo je bilo zadovoljno že s prvimi predstavami, vendar so kasnejše razkrile njihove pomanjkljivosti in napredek tehnologije ter znanja. Nov izum je bil tudi v Sloveniji množično obiskan in sprejet z navdušenjem (Traven 1992, 23). Z njim se je začelo oblikovanje filmskega sveta in posledično kinematografov, kot jih poznamo danes. Občinstvo je bilo nad gibljivimi slikami navdušeno in v zlati dobi filma se je začelo oblikovati množično občinstvo, ki je bilo mnogo večje, kot ga je kdajkoli pritegnilo gledališče. Vse od začetka pa do leta 1928/29 so bili filmi nemi z glasbeno spremljavo, kasneje pa so dobili zvok, črno-bele filme pa so zamenjali barvni. Že v zgodnji dobi kinematografov lahko kino proglasimo za množično umetnost, katere definicijo razloži tudi Badiou: »Umetnost je množična umetnost, če so mojstrovine – veliki, nesporni izdelki umetnosti – videne in oboževane s strani milijonov ljudi, v času, v katerem so ustvarjene« (Badiou 2013, 207). Kino

v vseh svojih letih, od samega začetka pa do danes, spada v kategorijo množične umetnosti, saj v njegovih proizvodih uživajo milijoni ljudi po celem svetu.

2.2 Obdobje med in po prvi svetovni vojni

Med vojno je bila ena glavnih nalog kinematografov propaganda. Filmi so morali biti posneti na način, ki je prikazoval pravičnost »naše« vojske in krivičnost ter agresijo sovražnikov, igrani filmi pa so morali prikazovati le domoljubna čustva. Gledalci v zaledju naj bi bili deležni zabavnejših in lahkotnejših vsebin, da se sprostijo in pozabijo na vojno (Brenk 1979, 38). Čeprav naj bi kinematografi ljudem ponudili pobeg od vojne in jih vsaj za nekaj časa odvrnili od grozot, ki se dogajajo okoli njih, pa so večinoma predvajali vojne filme, ki so v gledalcih zbujali močna čustva. Že pred začetkom vojne je cenzura delila vojne filme na »mladini primerne in »mladini neprimerne«, ko pa se je vojna zares začela, je bilo prepovedano predvajati filme sovražnikov. Tako so lahko ljudje v Ljubljani večinoma gledali filme Avstrijcev, Nemcev in Skandinavcev (Žun in Bajsič 2014, 13).

Še vedno pa je bil to čas potujočih kinematografov, ki so se od začetka prve svetovne vojne večkrat ustavili v Ljubljani. Imeli so premično kinematografsko opremo, filme pa so predvajali v večini razpoložljivih dvoran v mestu. Večkrat so gostovali v veliki dvorani Grand hotela Union, v poslopju Kazina, pogosto pa tudi kar v Parku Tivoli, ki je postal skozi leta glavni prostor za potujoče kinematografe. Potujoči kinematografi so razpolagali z lastno električno energijo, paviljoni ali šotori za več sto obiskovalcev in celo tiskanim programom (Žun in Bajsič 2014, 10).

Med samo vojno je število stalnih kinematografov v Sloveniji precej nihalo. V Ljubljani je sicer vedno deloval vsaj en kino, vendar so se ti hitro menjavali; eni so svoja vrata zapirali, drugi odpirali. Potujoči kini so bili redki, a je imelo občinstvo kljub temu vedno možnost obiskovanja predstav. Še pred koncem vojne so dajali kinematografi iluzijo, da predvajajo dvojezične filme, vendar pa v samih predstavah ni bilo slovenščine, zato obiskovalci sploh niso imeli občutka, da so na slovenskem ozemlju (Brenk 1979).

Na Slovenskem smo prvi stalni kinematograf dobili leta 1918 v novi dvorani Filharmonične družbe, ki se je do konca druge svetovne vojne imenoval Elitni kino Matica. Dvorana je imela

za razliko od potujočih kinov, ki so imeli le stojišča, sedeže in je bila veliko uglednejša, udobnejša in na sploh bolj privlačna za občinstvo. Filmi v tem času so prikazovali aktualne dogodke – rusko-japonsko vojno, kraljevi umor v Beogradu, grozovitosti v Makedoniji ipd. (Brenk 1979, 25–26). Predstave so torej temeljile na resničnih dogodkih in izobraževale ljudi, niso pa prikazovale nobenih lahkotnejših tem, kot jih kinematografi v veliki večini prikazujejo danes.

Drugi izum, ki je močno zaznamoval kino, pa je bil zvok. Prvi zvočni film *Pevec Jazza* so na Slovenskem predvajali v Elitnem kinu Matica, premierno je bil predvajan leta 1927 (Brenk 1979, 53). Omenjen film je imel nekaj sinhroniziranega dialoga in glasbe. Le leto kasneje je v Hollywoodu Walt Disney že predstavil film *Miki Miška*, ki je imel sinhronizirane zvočne efekte in orkester v ozadju (Kovarik 2011, 150). Z zvokom so postali filmi in kino predstave povsem drugačni, bolj bogati in razumljivi, vendar pa je Jugoslavija v začetku 30-ih letih prejšnjega stoletja večinoma še vedno predvajala neme filme. Kino je imel v 30-ih letih vedno večji vpliv na gledalce, ki jih je bilo vsako leto več, in naložba v kinematografe se je hitro povrnila (Brenk 1979, 53–63).

Do 30-ih let prejšnjega stoletja je bilo v Hollywoodu največ filmsko izpostavljenih poslov v Združenih državah Amerike. Večina prebivalcev je kinematografe obiskovala vsaj enkrat tedensko. Z izboljšanjem zvoka in same tehnologije pa je začela industrija delovati v popolnoma novih kreativnih smereh in vstopila v »zlato dobo« kina, njegove kreativnosti in raziskovanja meja. Sistem studiev je upraviteljem omogočal velike zaslužke inčasne zaposlitve več tisoč igralcem in tehnikom. Zaradi teh prednosti so lahko studii, kot so Paramounth, Columbia Pictures, Warner Brothers, Metro-Goldwyn-Mayer in drugi, po celotni državi iskali talente in jih povzdignili v zvezde. V zlati dobi so začeli tudi pogosteje snemati in predvajati vesterne, mjuzikle, komedije, risanke in grozljivke ter tako ponudili zabavo tudi bolj zahtevnemu občinstvu (Kovarik 2011, 147–148). Tudi animirani filmi so postali prava atrakcija v kinematografih. V risankah, ki so bile barvne, so nastopali realno narisani liki. *Sneguljčici* so sledili *Ostržek*, *Dumbo*, *Bambi*, *Pepelka* in številne druge (Kovarik 2011, 150). V Združenih državah Amerike so tako občinstvu že zgodaj ponujali teme, ki so omogočale pobeg od vsakdanjih težav in vsaj za kratek čas zamotile ljudi.

2.3 Obdobje med in po drugi svetovni vojni

Obdobje druge svetovne vojne lahko označimo tudi za zlato dobo propagandnega filma. Filmi so bili v tem času učinkoviti in so imeli revolucionarno agendo, zvok pa je pripomogel, da so bolj intenzivno vplivali na dojemljivost in čustva občinstva. Največjo vlogo je imela propaganda v Nemčiji, kjer so filmi že pred samima začetkom vojne Hitlerju pomagali pri nabiranju moči (Kovarik 2011, 151–152). V tem obdobju, vsaj v evropskem prostoru, filmi niso imeli namena zabavati občinstva, ampak so želeli predstaviti dogajanje v svetu, tako kot je ustvarjalcem najbolj ustrezalo. Iz tega je razvidno, kako lahko z videom ali filmom vplivamo na velike množice ljudi.

Leta 1942 je Osvobodilna fronta na Slovenskem razglasila »kulturni molk« in obisk kinematografov je bil v sklopu molka prepovedan. Na ozemljih, ki jih je osvojil okupator, pa so v kinematografih predvajali le filme, ki jih je ta odobril in so povzdigovali določen narod. Med vojno so se v kinu ustavljali tudi vojaki, ki so v zatišju med boji gledali filme, ki so jih še bolj navduševali nad vojno (Brenk 1979, 72–86).

Po vojni se je spremenilo tudi dogajanje v Hollywoodu. Vedno več je bilo na sporedu znanstvene fantastike in grozljivk – najbolj znan iz tega časa je Hitchcockov *Psycho*, drame pa so imele večinoma socialno vsebino. V 70-ih letih je postala največja proizvajalka filmov Indija. Bollywood, kot indijska različica Hollywooda, snema predvsem filme za množično občinstvo – kriminalke, akcijske filme in družinske komedije (Kovarik 2011, 157–158). Z raznovrstnimi sporedi so morali kinematografi preseči televizijske sporede in občinstvu ponuditi nekaj, do česar niso imeli dostopa iz dnevne sobe (Briggs in Burke 2005, 298). Prav pritisk, da je treba posamezniku ponuditi nekaj novega, je prisoten tudi danes, ko lahko prek računalnikov, pametnih telefonov in televizij dostopamo do vsebin, ki so producirane po celem svetu. Tako kot se je kazal napredek v svetu, je bil ta viden tudi pri nas. Leta 1975 je bilo v Sloveniji že 199 kinodvoran, ki so v tistem letu predvajale kar 172 dolgih kinopredstav. Teh se je udeležilo kar 762.000 gledalcev, ki so si lahko ogledali tako tuje kot domače filme. Tisto leto je bilo na ogled postavljenih 28 slovenskih filmov, največ pa je bilo ameriške produkcije (Brenk 1979, 91–92).

Po drugi svetovni vojni se je kino kultura razcvetela tudi v Cerknici. Prvič je kino v središču Cerknice, v sokolski telovadnici, svoja vrata odprl 24. avgusta 1948. Prvi projektor naj bi dobili v Postojni, zasegli pa so ga Italijanom. Od vsega začetka je imel kino svoje osebje;

najbolj zanimiva je bila vloga kinooperaterja, ki je predvajal filme in skrbel za vse naloge, povezane z nakupom filmov in njihovo pripravo za predvajanje. Že v letu 1949 je bilo na sporedu kar 192 kinopredstav. Oprema je bila stara in dotrajana, vendar je kino predstavljal za občane Cerknice vir zabave in predvsem okno v svet. Ker pa je bila kinodvorana v telovadnici, so po predstavi umaknili stole in napravili prostor za šolsko telovadbo in druge športne aktivnosti (Stare slike 2016).

Slika 2.1: Pred kinom v Cerknici leta 1969

Vir: Stare slike (2016).

V letu 1969 je bilo v cerkniškem Sokolskem domu, kjer je deloval kinematograf, prikazanih kar 181 filmov, ki so bili predvajani v 224 predstavah, ogledalo pa si jih je kar 38.093 gledalcev (Brestov obzornik 1970). Predstave so v cerkniškem kinu potekale šestkrat tedensko, čez leto so bile na sporedu med tednom ob 19.30, poleti pa ob 20.00. Ob ponedeljkih so predvajali filme, ki so bili posneti pred letom 1945, kasneje, v 70-ih letih, pa so ob ponedeljkih predvajali erotične filme. Ob četrtek so bili na sporedu resnejši filmi za bolj zahtevne gledalce. Ob sobotah zvečer so vrteli filme, ki so bili primerni tako za mlajše kot starejše gledalce – mladinske in zgodovinske filme. Ob nedeljah so bile na sporedu kar tri predstave, ob 10.00 je bila matineja za mlajše, predstava ob 16.00 in večerna predstava pa sta bili namenjeni popularnim filmom. Danes lahko sporede kinematografov preprosto

pogledamo na spletu, v Cerknici pa so v 60-ih in 70-ih letih sporede objavljali v dnevnem časopisu in v lesenih vitrinah, namenjenih oglaševanju – v Cerknici so se nahajale štiri omarice, v katerih so viseli na roko napisani listki z dnevom in uro predstave, pogosto pa tudi plakati, povezani s filmom (Stare slike 2016).

Slika 2.2: Filmi v avgustu leta 1978

FILMI V AVGUSTU

- 3. 8. ob 20. uri — ameriški western BUCH CASSIDI IN KID.
- 5. 8. ob 20. uri in 6. 8. ob 16. uri — ameriška komedija ARTISTI IN MODELI.
- 6. 8. ob 20. uri — francoski pustolovski film VIJOLICASTI TAKSI.
- 7. 8. ob 17. in 20. uri — ameriški pustolovski film TARZAN IN AMAZONKE.
- 10. 8. ob 20. uri — ameriška kriminalka PAST ZA NEVIDNEGA.
- 12. 8. ob 20. uri in 13. 8. ob 16. uri — ameriška komedija KINO ZA GROŠ.
- 13. 8. ob 20. uri — francoska ljubezenska drama ŽIVLJENJE SE PRICNE DVAKRAT.
- 14. 8. ob 20. uri — ameriški zabavni film NOROST DICKA IN JANE.
- 17. 8. ob 20. uri — brazilska drama OTALIJA IZ BAHIE.
- 19. 8. ob 20. uri in 20. 8. ob 16. uri — ameriška komedija STAN IN OLIO V TUJSKI LEGIJI.
- 20. 8. ob 20. uri — ameriški western V KLANCU NEVADE.
- 21. 8. ob 20. uri — ameriška ljubezenska komedija LJUBI ME, LILY!
- 24. 8. ob 20. uri — ameriški western KOČKA JE PADLA.
- 26. 8. ob 20. uri in 27. 8. ob 16. uri — španska melodrama PRODAJALKA VIJOLIC.
- 27. 8. ob 20. uri — ameriška ljubezenska drama JESENJA
- 28. 8. ob 20. uri — ameriška kriminalka VEČNI ALIBI VICKA DAKINA.
- 31. 8. ob 20. uri — ameriška satira KRINKA.

V avgustu bo Kino Cerknica slavil 30-letnico svojega dela. Krajevni ljudski odbor Cerknica je namreč 24. avgusta 1948 ustanovil podjetje s statusom pravne osebe.

V dneh od 24. do 28. avgusta bo torej jubilejni teden. Obiskovalci bodo ob nakupu vstopnice dobili jubilejno značko. Značke so v zlati, srebrni, bronasti, rdeči in zeleni izvedbi in predstavljajo barvno serijo. Redni obiskovalec bo imel možnost zbrati serijo.

Letno si ogleda filmske predstave okrog 45.000 obiskovalcev, ki lahko vidjo 220 filmov v 280 predstavah.

Vir: Brestov obzornik (1978).

Pred samim filmom je bil predfilm. To so bile najpogostejše Filmske novosti, ki jih lahko primerjamo z današnjim večernim TV-dnevnikom. Vedno so najprej predvajali Tita, njegov obisk ali sprejem, potem novice iz gospodarstva, ki so jim sledile novice iz tujine, na koncu pa šport. Po novostih je bil na platnu napovednik filma za prihodnje dni, ki je trajal približno pet minut. Potem je vse potihnilo in začela se je prava predstava (Stare slike 2016).

Kinematograf je s prodajo vstopnic v letu 1970 prejel 82.372,50 dinarjev, skoraj dve tretjini zaslužka (50.856,25 dinarjev) pa je moral odšteti za filmske prispevke in najemnino filmov (Brestov obzornik 1970). Nekaj časa so predstave predvajali tudi v domu JLA na Velikih

Blokah in v Ivanjem selu, in sicer za delavcev, ki so gradili avtocestni odsek Ljubljana–Vrhnika. Občasno pa je cerkniški kino kot potujoči kino obiskal odročnejše kraje Občine Cerknica in prinašal zabavo tistim, ki so težje prišli do Cerknice (Stare slike 2016).

V Cerknici je kinematograf redno predvajal predstave kar 43 let, vse do leta 1991. Do leta 1994 so si lahko gledalci ogledali le še občasne predstave, po tem letu pa je kino dokončno zaprl svoja vrata (Stare slike 2016). Danes na mestu bivšega kina stoji Kulturni dom Cerknica, kjer občasno tudi predvajajo najbolj priljubljene filme. Najpogosteje predvajanja organizira Notranjski študentski klub ali društva, ki delujejo v cerkniški občini. Stalnih predstav ni, stalnih obiskovalcev prav tako ne. Ljubljana je danes dostopnejša kot kadarkoli prej in če se ljudje odpravijo v kino, je izlet v drugo mesto veliko bolj zanimiv.

Po vojni ni bilo več potrebe po propagandnih filmih, zato je prišlo do napredka žanrov. Posebna skupina filmov so znanstvenofantastični »*blockbusterji*«, v kategorijo katerih spada tudi *Vojna Zvezd*, prvi eksperimentalni film te vrste, ki je od svoje premiere leta 1977 pa do leta 2010 zaslužil kar 4,3 milijarde dolarjev (Kovarik 2011, 159). Prav *Vojna zvezd* in *Žrelo* sta konec 20. stoletja znova prebudila občinstvo in dvorane so se, zahvaljujoč novemu žanru, zopet začele polniti (Briggs in Burke 2005, 265). Med filme, za katere veljajo posebni učinki, spadajo med drugimi tudi *Harry Potter*, *Terminator*, *Indiana Jones* in *Avatar* (Kovarik 2011, 159). Še danes so znanstvenofantastični filmi najbolj obiskani in priljubljeni filmi kinoobčinstva.

2.4 Kino v 21. stoletju

Obdobje med samim izumom kina in njegovim razvojem vse do danes je bilo poimenovano kot obdobje zgodnjega kina, atraktivni ali prehodni kino (Gray 2010, 6). Začetki kina, kot ga poznamo danes, so se začeli že v 90-ih letih prejšnjega stoletja. Digitalne tehnike so svet snemanja filmov spremenile celo bolj kot prihod zvoka. Na prelomu stoletja je bilo mogoče snemati na video trak z občutno manjšo kamero, za snemanje je bilo potrebnih manj ljudi kot kadarkoli prej, urejanje posnetkov pa je potekalo na računalnikih, z enostavnim dodajanjem zvočnih učinkov (Cousins 2004, 434). S spremembami filma pa je spremembo doživela tudi kinokultura.

Dalyjeva v članku iz leta 2010 predstavi koncept Kino 3.0. Opiše ga kot kino uporabnika, pri katerem se časovna podoba pretvori v interakcijsko podobo. To razloži na način, po katerem gledalec ni več le pasiven opazovalec, ki preprosto sledi toku časa, ampak preklaplja med gledanjem in branjem ter zatopljenim gledanjem in aktivnim nadzorovanjem. Stanji se prepletata in prekrivata, interakcija pa postane naravna in značilna posledica v digitalnih medijih. Tudi filmi, predvajani v kinu, niso več tako kohezivni, kot so bili v preteklosti. So spreminjajoč se kos umetnosti, ki sodeluje v svetu medijskih interakcij in ustvarja nove narativne oblike kot del užitka, interakcije, sodelovanja z gledalcem in konec koncev interpretacije. Zaradi interakcijske vloge kina pa postaja zabrisana črta med producentom in potrošnikom, spektaklom in opazovalcem ter reprezentacijami in informacijami, ki jih le-ta nudi (Daly 2010, 81–86).

Dalyjeva pa ni edina, ki piše o kinu, kot ga poznamo v 21. stoletju. Wyatt predstavi koncept digitalnega kina preko dveh pomenov – procesa in teorije. Sama beseda kino se nanaša na estetsko sistema filma in video tehnologijo, pri digitalnem kinu pa je dodana še računalniška tehnologija. Ta koncept ustvarja in podpira kino kot premične ideje, ki potujejo skozi čas in prostor (Wyatt 1999, 366). V preteklosti je zmožnost napredka omejevala tudi tehnologija, veliki in težki računalniki, omejenost barvnih palet, slaba resolucija in dolgotrajna produkcija ter obdelava. Danes je teh omejitev občutno manj, z napravo v velikosti dlani lahko snemamo, preurejamo in distribuiramo. Značilnost digitalnega kina pa je tudi slika, ki se nahaja nekje med realnostjo in animacijo. Ti filmi so že po naravi interdisciplinarni in nadrealistični, dogajajo se v virtualni realnosti in so pogosto posneti v 3D-tehniki (Waytt 1999, 369–374).

Kino v 21. stoletju ponovno odkriva svoje zmožnosti, kot jih je odkrival ob iznajdbi vsakega elementa, ki se je pojavil na novo (zvoka, barve, manjše kamere itd.), s pomočjo prilagoditve novim potrebam pa ohranja status množičnega medija (Rodowick v Daly 2010, 84). Tehnologije se morajo prilagajati občinstvu, poskrbeti morajo, da zadovoljijo njegove potrebe in tako ohranjajo svoj položaj dejavnosti, kamor se posamezniki zatekajo v prostem času. Tudi slovenski kinematografi so se spreminjali z razvojem novih tehnologij. Kolosej in Cineplexx sta kinematografska multikompleksa, ki ponujata veliko več kot le izkušnjo filma, poleg ogleda filma lahko namreč posamezniki tudi nakupujejo, kaj pojejo ali obišejo animacije za otroke (Cineplexx 2016; Kolosej 2016).

Kino 3.0 gledalca zaposli do te mere, da sam ugotavlja in interpretira dogajanje. Prav zaradi

tega so postali popularni filmi, ki se končajo »brez konca«, s čimer gledalce prisilijo, da sami poiščejo svoj konec, oziroma se končajo z vprašanjem »Kaj se je zares zgodilo?«. Gledalec je po koncu filma prisiljen v razmišljanje in raziskovanje (Daly 2010, 86). Danes ljudje potrebujemo nenehen dražljaj, ki nas ohranja pozorne na dogajanje. Če tega dražljaja ni, odtavamo, ne spremljamo dogajanja in se ne zaposlimo z nečem, kar nam nudi nenehne izzive, zato je ustvarjanje kinovsebin danes večji izziv kot kadarkoli prej.

Tudi Jurij Meden (Elektronski kino 2001, 12) govori o vzponu novih tehnologij, novih načinih splošnega razmišljanja o filmu, produkciji, filmski estetiki in tematskih področjih, ki še niso raziskana. Vedno več filmov je snemanih z elektronskim načinom, ki ima zaradi svojih prednosti (dve izmed najpomembnejših sta zagotovo nižji proračun in manjša ekipa) vedno več privrženec, ki ustvarjajo številne žanre.

3 KINO OBČINSTVO SKOZI ČAS

Spreminjanje občinstva skozi čas je logična posledica razvoja tehnologije. Kino je tehnologija, ki je spremenila gledanje filmov, z napredkom pa se je spreminjalo tudi njegovo občinstvo. Gray v svoji knjigi trdi, da se je kinoobčinstvo spremenilo, ko so postali filmi bolj narativni. Občinstvo je vedno hlepelo po užitkih in zabavi (Gray 2010, 110–112). Za kinematografe je občinstvo daleč najpomembnejše. Prevladujeta dva koncepta kinoobčinstva. Prvi koncept se na občinstvo osredotoča v smislu »mi« in »oni«, pogosto ga pa sestavljajo le hipoteze, domneve in predsodki avtorjev. Drugi koncept na občinstvo je ekonomski ali statističen, saj ga dojema v smislu sprejemnika. Ta koncept je postal dominanten pri dojetanju občinstva za filmsko industrijo (Christie v Pušnik 2015, 54). Christie (v Pušnik 2015, 54) pa doda še tretji pogled, ki govori o tem, da če je posamezni gledalec razumljen v smislu psihologije, antropologije in sociologije, potem da kulturna študija večji poudarek na potrošnike, ki obiskujejo kino, in na pomen procesov, ki so vključeni v celotno dejavnost kinematografov. Kino prav tako kot knjige služi predvsem posameznikovim potrebam po samoizpolnitvi in samonagrajevanju, »služi povezovanju posameznika s samim sabo« (Katz in drugi 2012, 145). Občinstvo vedno sestavljajo posamezniki z raznolikimi, pogosto prekrivajočimi, a še vedno različnimi pričakovanji in motivi. Izbira, naj bo to film, kinodvorana ali prigrizek, je pri določenem občinstvu namerna in ima nek pomen pri uokvirjanju, pri drugem pa je izbira povezana z navadami in jo lahko dojemamo kot

nemotivirano (Rubin v McQuail 1997, 73).

Kino je bil od nekdaj poseben prostor s specifičnimi karakteristikami, ki so vplivale na gledalca: temen prostor, veliko platno, visoka glasnost, posebna osvetlitev, posamični sedeži in množica ljudi, ki uživa v predstavi. Zaradi naštetih pogojev so bili gledalci tudi v drugačnem mentalnem stanju, v katerem so bili bolj dovzetni za prikazano (Pušnik 2015, 53). Vsi elementi skupaj posamezniku omogočijo, da se zamoti (omogočen mu je pobeg pred rutino), pa tudi osebne odnose (odhod v kino je nadomestek za druženje), krepitev osebne identitete (vrednot) in nadzor (McQuail in drugi v Katz in drugi, 2012, 142).

Tipologijo funkcij lahko gledamo tudi iz obratne smeri, se pravi od zadovoljitev k motivom. Potrditev vrednot lahko izhaja iz naše osebnostne lastnosti, da želimo imeti vedno prav, funkcijo nadzora pa lahko povežemo z radovednostjo in potrebo po varnosti (Katz in drugi, 2012, 143). Film nam ob gledanju, še posebno v kinu, nudi vrsto možnih učinkov. Mednje spada tudi skopofilija – ugodje gledanja. Gre za voajersko gledanje in hrepenenje, da bi videli in se prepričali o zasebnem in prepovedanem (sploh, ko gre za genitalije in telesne funkcije drugih). Prek platna, na katerem se film predvaja, pa gledalec dobi iluzijo, da gleda v zasebni svet, čeprav se predvajanje in gledanje dogaja v javnosti. Prek filma lahko konstruiramo tudi svoj jaz in se identificiramo z videno podobo. Prvobitno pa nam film zadovoljuje željo po gledanju (Mulvey 2001). »Gledanje/opazovanje (*spectatorship*) ni le dejanje gledanja filma, temveč tudi način, kako nekdo uživa ob gledanju. Gre za sredstva, ob katerih gledanje filmov postane strast ali le prostočasna dejavnost, ki je kot vsaka druga. Gledanje pa se nanaša tudi na to, kako film teče, in potrošnjo filmov ter njihovih mitov kot simbolnih aktivnosti in kulturno pomembnih dogodkov« (Mayne v Cook in Bernink 1999, 366). Tu gre predvsem za samo izkušnjo kina, ne le kot institucijo, ki nam omogoča ogled filmov. Rituali, ki jih izvajamo ob obisku kina, so sestavljeni iz same izbire filma in možnosti izbire sedežnega reda. Sem spadajo tudi prigrizki, ki si jih lahko privoščimo med gledanjem filma – navadno pokovko in gazirano pijačo. Pri starejših pa je ritual tudi pijača oziroma kosilo/večerja pred ali po obisku kinopredstave. Brez tega obisk kina ne bil tisti pravi obisk, saj bi se zdelo, kot da nekaj manjka (Cook in Bernink 1999). Občinstvo je sestavljeno iz dveh različnih vrst ljudi – iz uporabnikov in nakupovalcev tehnologije ter iz prejemnikov medijskih sporočil. Poleg teh pa nastaja čedalje več novih občinstev, ki so bolj specifična in so pripravljena za dostop do tehnologij in medijev plačati in storiti veliko več. Na nek način se to dogaja tudi pri kinu, saj postaja z novimi tehnologijami občinstvo vse bolj zahtevno, z dražjimi procesi pa se dražijo

tudi kinovstopnice. Na ta način postaja občinstvo razdvojeno (McQuail 1997, 131).

Že leta 1907 je začelo s prvimi stalnimi kinematografi nastajati prvo stalno kinematografsko občinstvo, ki je novo izkušnjo opisalo tako »... pa saj je tudi tako udobno kar mimogrede vstopiti v lično, praktično urejeno dvorano, da bi užili urico nazornega in umetniškega pouka in hkrati zdrveli kakor v sanjah po svetu ...« (Brenk 1979, 28). V preteklosti so kinoobčinstvo opisovali tudi kot »spečo množico«, ki je sanjala skupne sanje, iz katerih se je prebudila, ko je zapustila kinodvorano (Christie v Pušnik 2015, 52). Za takratne razmere je bilo to nekaj povsem novega in vznemirljivega, zato so želeli ljudje to doživeti. Istočasno z zagovorniki kinematografov, ki so menili, da kino predstavlja dogodke in hkrati odvrta pozornost od realnosti, pa so se pojavljali tudi nasprotniki, ki so menili, da kinematografi med gledalci ustvarjajo potrebo po vznemirjenju in zagotavljajo vsebine, ki ne izobražujejo, ampak dajejo le užitek ob gledanju (Blumler v Pušnik 2015, 52).

Tako slovenska kot tuja gledališka in kasneje kinematografska vodstva so živela pod stalnim pritiskom, kako z zanimivim repertoarjem zadovoljiti ljudski okus in z njim hkrati pritegniti novo občinstvo. Sploh v letih pred prvo svetovno vojno in med njo je občinstvo iskalo predvsem zabavo, niso ga zanimale globoke drame, ki so silile k razmišljanju. Tudi to je bil eden od razlogov, da so ljudje zapuščali gledališča in se množično premikali v kinodvorane (Traven 1992, 142–146). »Tako v gledališču kot pri filmu občinstvo navadno uživa v zapletih, ki se logično in kronološko razpletajo proti »happy endu«, in se bolj »identificira« z enostavno začrtanimi položaji in junaki kot nejasnimi simboličnimi liki« (Bourdieu 1979, 229). Identifikacija z liki je bil zagotovo eden od razlogov, da je toliko ljudi hodilo v kino. Najpogosteje je v kinodvorane zahajala mladina, med prvo svetovno vojno pa se je s prihodom večjega števila vojakov v mesto prvič povečalo tudi število starejših obiskovalcev kinematografov. Med prvo svetovno vojno so bili prvič v dvorani prisotni predstavniki vseh družbenih slojev, saj so postale cene kinovstopnic dostopne množicam, predvajane vsebine pa so bile primerne za vsakogar. Kino je takrat postal »množična zabava, kjer bogatejši niso mogli izstopati z izbiro dražjih in boljših sedežev« (Žun in Bajsič 2014, 13).

V 20-ih letih prejšnjega stoletja je postal odhod v kino tedenski ritual. Tudi v času velike depresije (v 30-ih letih prejšnjega stoletja) je kar 95 milijonov Američanov enkrat tedensko obiskalo predstavo v kinu, ta številka pa predstavlja kar 75 odstotkov celotne populacije. Po pojavu televizije v 60-ih letih sta se na leto prodali le še slabi dve milijardi vstopnic, kljub

temu, da se je kinoindustrija trudila predstavljati novosti in dodajati filmom posebne efekte. Do leta 1980 se je prodaja še razpolovila. Milijarda prodanih vstopnic na leto je od takrat stagnirala in se je celo rahlo povišala. Leta 2010 je bilo v ZDA prodanih 1,3 milijarde kino vstopnic (Kovarik 2011, 161). Celotno 20. stoletje je zaznamoval velik upad množičnega občinstva, ogled kinopredstav pa se je znatno zmanjšal. Največji krivec za to je prihod televizije v večino gospodinjstev, saj so si lahko družine same postavile mini kinodvorano.

Že leta 1939 si je v Sloveniji v kinematografih filme ogledalo tri milijone ljudi, deset let kasneje (1949) pa že osem milijonov, številke pa so vsako leto le še naraščale. Predstave so se predvajale tako, da so jih lahko gledali prav vsi – posebne predstave za delavce z dnevno izmeno in predstave za tiste, ki so delali v nočni izmeni, pa kino na prostem, da so lahko ljudje gledali film iz avtomobilov. V tistem obdobju je bil povprečen Slovenec v kinu šestkrat letno. Najbolj gledani so bili slovenski in srbski filmi, v naslednjem desetletju pa so začeli prevladovati ameriški filmi. Film je bil takrat okno v svet, predstave so bile dostopne ves čas in vsakomur (Brenk 1951, 16–19).

Največji porast obiskovalcev kina se je zgodil med drugo svetovno vojno, razlog za to pa je bila zagotovo povečana finančna varnost mnogih prebivalcev, veliko posameznikov je bilo namreč zaposlenih v vojni industriji in posledično so potrebovali aparat za sprostitev stresa in odmik od resničnega sveta, kar jim je kino kot institucija tudi omogočil (Browning in Sorrell 1954, 135). Tudi po vojni, v 50-ih letih, je imel kino dominantno vlogo na trgu zabavljaštva. K temu je zagotovo pripomoglo tudi dejstvo, da je bil kino od vseh drugih oblik in institucij, ki so ponujale zabavo, najcenejši (Browning in Sorrell 1954, 135). Do danes so se cene kina sicer zvišale, vendar so še vedno precej dostopne.

Eno največjih sprememb v strukturi industrije pa so povzročili nastanki velikih, udobnih in občudovanja vrednih »super kinov«, ki so se drastično razlikovali od majhnih dvoran, ki so prevladoval v času nemega kina, ki pogosto tudi niso bile primerno opremljene za filme z zvokom. Druga velika sprememba pa je bila, da je denar za financiranje delovanja kinodvoran pogosto prišel od majhnega števila podjetij, ki pa so bila dovolj močna, da so prevzela oligopol nad industrijo. Povečalo se je tudi število sedežev v kinodvoranah, ki so lahko zdaj hkrati gostile tudi do 2000 obiskovalcev (Browning in Sorrell 1954, 136–137). Z napredkom se je spremenila pogostost predstav, zgodile pa so se tudi spremembe programa. Razpon predstav je bil od sedem do dvajset v enem tednu, odvisno od velikosti dvorane in števila

obiskovalcev (Browning in Sorrell 1954, 144–145).

V 50-ih letih se je število obiskov kina na prebivalca v enem letu povzpelo na 27. Najpogosteje so se v kino odpravili mladi, stari med 16 in 24 let, sledili so jim še mlajši (5–15 let), tem posamezniki med 25 in 34 letom, nato pa se je zgodil preskok, v kino je namreč hodilo več ljudi, starih od 45 do 64 let, kot tistih med 35. in 44. letom starosti. Ljudje, starejši od 64 let, so kino obiskali zelo redko. Glede na razredno pripadnost pa so kino najpogosteje obiskovali ljudje iz nižjega in srednjega razreda, višji sloji so se zaradi višjega kulturnega kapitala verjetno raje odpravili v gledališče. Pri izbiri filmov so bili gledalci večinoma nezahtevni, saj so v kino hodili redno, ne glede na to, katere filme so vrteli (Browning in Sorrell 1954, 145–146). Proti koncu 20. stoletja je začel obisk kina upadati. Ko se je v 70-ih letih še bolj razmahnila uporaba televizije, se je obisk kinopredstav zmanjšal kar za polovico. Posledično se je zmanjšalo tudi število delujočih kinematografov (Žun in Bajsič 2014, 24). »Televizija je najprej izrinila potujoče kinematografe in kinoprizorišča v predelih z manjšo populacijo« (Žun in Bajsič 2014, 25). Zaradi upada obiska pa je bilo tudi vzdrževanje opreme in kinodvoran za slabše obiskane kinematografe močno oteženo in mnogi so morali prenehati z delovanjem (Žun in Bajsič 2014, 25).

Kovarik pravi, da je obisk kina kot navade do 21. stoletja zamrl. Zabava je postala stvar posameznika ali manjših skupin, nič več kolektivna izkušnja. Z upadom obiska je začel Hollywood z množično prodajo DVD-jev in proizvodnjem »*blockbusterjev*«, da bi pokrili izgubo zaradi praznih dvoran. Prav tako pa so z uveljavitvijo širokih internetnih povezav gospodinjstva dobila dostop do podjetij, preko katerih lahko zakupijo filme in serije (primer Netflix). Posledično se je zmanjšala tudi prodaja DVD-jev in večina Hollywoodskih studiev je bila leta 2010 na robu bankrota (Kovarik 2011, 161). Razlika med ogledom filmskih uspešnic in preostalih filmov je danes ogromna. Gledalci si lahko v kinu ogledajo le še najbolj opevane in priljubljene naslove, v ospredju pa so filmske priredbe priljubljenih knjig in filmske franšize (Žun in Bajsič 2014, 26). Občinstvo postaja vedno bolj zahtevno in zato se mora kino, če želi obdržati svoje občinstvo, korenito spremeniti. Navadni filmi za gledalce niso več dovolj, zato morajo biti filmi, predvajani v kinu, osnovani na interakciji, igri in raziskovanju, ne pa na očitnih razmerjih, saj to od njih zahteva globalna in digitalizirana družba (Daly 2010, 83). Dalyjeva (2010, 81) poda nov termin za imenovanje sodobnega obiskovalca kina, in sicer

»viewer«.² »Viewer« je oseba, ki hkrati z gledanjem filma sodeluje tudi v drugih medijskih platformah, saj je zanj samo gledanje filma nezadovoljivo. Termin predstavlja množičnost interakcij posameznika s kinom.

»Kino je povsod in filme gledajo ljudje vseh narodov, razredov in barv« (Brenk 1951, 16). Bolje, kot je France Brenk povedal že pred več kot 60-imi leti, bi težko povedali še enkrat. Danes so nam filmi dostopni povsod – na pametnih telefonih, tablicah, računalnikih in televizijah; v avtomobilu, na letalu, ladji in v vsaki sobi stanovanja; v parku in šoli. Kino imamo, kjer si ga ustvarimo.

3.1 Teorija rab in gratifikacij

Teorija rab in gratifikacij za razliko od zgodnjih komunikacijskih teorij, ki so občinstvo dojemale kot pasivne potrošnike, ki nimajo lastnega cilja in moči, ugotavlja, da ima občinstvo vsakega medija točno določene cilje, svoje občinstvo pa prepozna kot aktivno in motivirano za uporabo določenega medija. Ne ukvarja se z vplivom medijev na posameznika, ampak daje poudarek temu, kaj občinstvo počne z medijem. Medij je prepoznan kot kulturna institucija, ki ima različne psihološke in družbene funkcije ter posledično tudi dolgoročne učinke na svoje občinstvo (Katz in drugi 2012, 137). V svojih začetkih je bila teorija rab in gratifikacij ožje usmerjena, trdili so, da mediji pri svojem občinstvu zadovoljuje le potrebe po »osebnem svetovanju, sprostitvi, prilagoditvah, informacijah in oblikovanju identitete« (McQuail 1997, 70). Pri modelu »uporabe in zadovoljitve«, ki sta ga izpostavila Lundberg in Hulten (1968), pa lahko izpostavimo že pet različnih elementov. Prvi poudarja, da je, kot je omenil tudi Katz, občinstvo aktivno in sodeluje z mediji ter na ta način ustvarja nove namene. Drugi izpostavlja, da je občinstvo tisto, ki izbira in sodeluje pri zadovoljitvah potreb in glede na svoje potrebe izbira medijske vsebine. Tretji poudarja, da mediji niso edini način, ki lahko zadovolji posameznikove potrebe, zato vedno poteka tekmovanje med mediji in drugimi načini, s katerimi lahko občinstvo zadovolji svoje potrebe. Četrti izpostavlja, da lahko aktivni člani občinstva svoje potrebe prepoznavajo in o njih tudi poročajo. Zadnji element pa pravi, da »dokler dajemo besedo občinstvu, ne bi smeli podajati sodb o kulturnem pomenu množičnega komuniciranja« (v Katz in drugi 2012, 139–140). Le štiri leta kasneje so McQuail, Blumler in Brown (1972) opisali tipologijo funkcij, ki jih ta teorija prinaša. Teorijo

² Sestavljanka iz besed *viewer* – gledalec in *producer* – ustvarjalec.

rab in gratifikacij najbolj zaznamujejo »zamotenje, osebni odnosi, osebna identiteta in nadzor« (v Katz in drugi 2012, 142).

S teorijo rab in gratifikacij so se ukvarjali tudi drugi raziskovalci, med njimi Blumler (1985), ki pravi, da obstaja tudi razlika med »socialnim poreklom in stalno socialno izkušnjo« (v McQuail 1997, 73). Stalne medijske izkušnje pri posameznikih povzročijo, da so pri izbiri medijskih uporab in vsebin precej manj predvidljivi, medtem ko se posamezniki, ki se zanašajo na socialno poreklo, bolj predvidljivi in izbirajo medijske vsebine v skladu s pričakovanji svojega socialnega porekla (McQuail 1997, 73–74). Cilj posameznikov, ki uporabljajo množične medije, je, da se preko odnosov povežejo z drugimi, na kakšen način in s kom se povežejo, pa je odvisno od vsakega posameznika. Izbira medijskih vsebin je racionalna in usmerjena v zadovoljevanje potreb, svojo izbiro pa lahko posamezniki razložijo (McQuail 1997, 71; Katz in drugi 2012, 142). Raziskovalci so med drugim ugotavljali, zakaj otroci na Švedskem uporabljajo medije. Ugotovili so, da so glavni motivi za uporabo »zabava in čustveno zadovoljstvo, informacijske in kognitivne potrebe, socialne potrebe (lastna identiteta in pogovor z drugimi), nesocialne potrebe, povezane s pobegom, in potreba po medijski potrošnji« (McQuail 1997, 71–72).

S teorijo rab in gratifikacij na primeru poslušalk radijskih oddaj se je ukvarjala Herta Herzog. V svoji raziskavi je ugotovila, da poslušalke radijskih oddaj menijo, da so preko radia dobile pomoč o socialnih stikih, kako se obnašati v družbi. Menijo, da so se preko nadaljevanek naučile obnašanja v določenih situacijah ter zmožnosti pomoči drugim. Pogosto so se med poslušanjem zatele v nestvarni svet, kar lahko dojamemo kot odmik od okolice. Preko raziskave Herzogova dokazuje, da glavni namen nadaljevanek ni zgolj zabava in informiranje, a je to včasih vendarle prvi razlog, zakaj se poslušalke sploh odločijo za poslušanje (Herzog 2012, 128–133). Prav tako tudi televizijske nadaljevanke nudijo možnosti »zamotenja, osebne primerjave, identifikacije z liki in raziskovanja resničnosti« (Katz in drugi 2012, 147). Katz in drugi (2012, 147) dodajajo, da je podobno tudi pri gledanju televizijskih novic. Glede na to, da lahko teorije rab in gratifikacij impliciramo na vse množične medije, jih lahko tudi na občinstvo kinematografov, saj želi tudi to z obiskom in ogledom filma zadovoljiti določene potrebe.

4 ŠTUDIJA PRIMERA: PRAKSE OBISKOVANJA KINA TREH GENERACIJ

4.1 Metodologija raziskave in izbira vzorca

V diplomskem delu si zastavljam tri raziskovalna vprašanja, na katera želim odgovoriti tekom raziskovanja: »Kateri so motivi za obiskovanje kina danes in kateri so bili včasih?«, »Katera ugodja in zadovoljitve nam nudi kino?« in »Kaj je kino prinesel novega?«. Kinokultura se je skozi leta spreminjala, spreminjala pa sta se tudi občinstvo in tehnologija, ki jo uporabljajo kinematografi. V 21. stoletju smo že prišli do točke, ko so nam filmi dosegljivi na vsakem koraku. Gledamo jih lahko preko mobilnih telefonov, tablic in računalnikov. Tudi internet nam je dostopen praktično povsod. Tudi srednja generacija je imela že od mladih let dostop do televizije in filme si je lahko praktično ogledala doma. Kaj nas torej vleče v kino; zakaj kljub vsem možnostim dostopa do filmov obiskujemo kino in kaj nam nudijo njegovi obiski; kakšen je bil njegov pomen v preteklosti in kakšen je danes; kaj se je spremenilo in kaj je ostalo enako; hodijo ljudje v kino zgolj zaradi zabave ali je za tem kaj več; kako poteka sama izkušnja kina; gre le za ogled filma ali za posebno doživetje? Menim, da kino ni zgolj dvorana in film, ampak je družabna izkušnja, ki jo delimo z drugimi.

Da bi prišla do čim bolj relevantnih rezultatov, sem se odločila, da bom za študijo primera uporabila kvalitativno raziskovanje. Pri kvalitativni raziskavi zbiramo gradivo, ki je lahko v obliki besednih opisov ali pripovedi, zbrano gradivo pa na koncu besedno analiziramo in obdelamo, brez da bi uporabili merske postopke, ki vključujejo števila (Mesec 1998, 26). Podatke bom zbirala z intervjujem, pri katerem gre za tehniko zbiranja različnih podatkov s pogovorom med dvema osebam – spraševalcem, ki postavlja vprašanja, in vprašancem, ki na postavljena vprašanja odgovarja. Spraševalec mora biti med pogovorom zelo pozoren na vprašanca, na njegove verbalne in neverbalne odzive ter vedenje in občutke, ki jih pokaže med odgovarjanjem na vprašanja, saj mu šele kombinacija verbalne in neverbalne komunikacije poda celostne odgovore (Sagadin 1995, 101 in Vogrinc 2008, 100).

V raziskavi za diplomsko delo bom uporabila polstrukturirane intervjuje. Pri tej vrsti intervjuja sem si kot raziskovalka postavila cilje, ki sem jih želela z izvedenimi intervjuji doseči. Pripravila sem vprašanja odprtega tipa, ki sem jih v pravem zaporedju postavila vsem vprašancem. Pri tej vrsti intervjuja lahko uporabimo tudi zaprti tip vprašanj, vendar se tega načina nisem posluževala, saj nam odprti tip nudi več možnosti za podvprašanja, s katerimi

dobimo širše odgovore (Termania 2016).

Z intervjuji želim izvedeti, kako so vprašani doživljali in dojemali kino, njihovih izkušenj pa ne želim posploševati, ampak z njihovo pomočjo zajeti čim več različnih pogledov na kino. Zanimale me bodo osebne izkušnje intervjuvancev in pomen kinematografa v njihovem življenju. Respondenti si morajo biti podobni vsaj v nekaterih lastnostih, zato sem se odločila, da bom raziskavo usmerila na ruralno področje Slovenije, od koder tudi prihajam. Intervjuvanci prihajajo iz okolice Cerknice, vsi kraji, iz katerih prihajajo (Martinjak, Dobec in Dolenja vas), pa se nahajajo v Občini Cerknica in od Cerknice niso oddaljeni več kot deset kilometrov. Zapisala sem tudi njihovo starost, letnik rojstva in spol. Vzorec, ki ga bom preučevala, sestavlja devet posameznikov iz treh različnih generacij. V vsako generacijo spadajo trije intervjuvanci, dve ženski in en moški. Starejšo generacijo sestavljajo osebe, ki so rojene po letu 1930 (do 1945); respondenti v tej skupini so stari 72 in 74 let (ženski) ter 81 let (moški). V srednjo generacijo spadajo posamezniki, rojeni po letu 1960 (do 1975); v skupini sta ženski, stari 46 in 50 let, ter 50-letni moški. V mlajši generaciji, ki obsega osebe, rojene po letu 1990 (do 2005), je najmlajši moški, ki je star 23 let, ženski sta stari 24 in 25 let. Ker so želeli respondenti ostati anonimni, sem starejšo generacijo označila s številkami 1, 2 in 3, srednjo s črkami A, B in C, mlajšo pa z rimskimi številkami I, II in III. Pogovore z intervjuvanci sem opravila v juliju 2016, k vsakemu respondentu sem se odpravila na dom, saj se tam počutijo najbolj sproščeno in udobno, moj cilj pa je bil, da jim je res prijetno in se jim ni treba ukvarjati z ničemer drugim kot le z odgovarjanjem na vprašanja. Da sem se lahko tudi sama posvetila respondentom in njihovim odgovorom, jih resnično poslušala in razumela, kaj mi želijo povedati, sem pogovore snemala in jih nato transkribirala.³ Pogovori so trajali od 10 do 15 minut, vanje pa ni vštet čas pred samim pogovorom, ko sem intervjuvancem razložila, kaj pravzaprav počnem, kaj želim doseči in kako bo vse skupaj potekalo.

4.2 Generacija druženja in posebnih priprav pred odhodom v kino

Z vstopom v zgradbo kina in nadalje v kinodvorano dobimo poseben vtis. To, kar nam kinodvorane ponujajo, je pomembno za naše dožemanje kina kot družbene izkušnje. Tako kot se je spreminjala tehnologija, se je z leti spreminjal tudi videz kinodvorane. »Dvorana v Cerknici je bila še kar lepa. Stoli so sicer škripali in dvoranica je bila stara, ampak je bila v

³ Transkripti vseh intervjujev se nahajajo v prilogi.

redu, sploh, ker je bila izpred vojske« (oseba 2 2016). Oseba 3 doda, da so bili stoli v dvorani leseni in na poklop, na balkonu pa so bile namesto stolov klopi. Oseba 1 je poleg kina v Cerknici obiskala tudi potujoči kino v Grahovem: »Imel je raznorazne stole, klopi, vse različno, kar so ljudje prinesli ... iz vseh vetrov je bilo. /.../ ampak kar naprej se je trgal trak, na galeriji so imeli projektor in kar naprej so »štukvali« in kar naprej se je trgalo« (oseba 1 2016).

Od prvega obiska kinematografa starejše generacije je preteklo že kar dolgo. Glede na to, da je prvi obisk kina nekaj posebnega, je zanimivo, da se kar dva respondenta ne spomnita, kateri film sta gledala. Oseba 1 pa se spomni, da je v kinu prvič gledala film *Kekec – Nad samotnim breznom*: »... leta 52, ko sem hodila v 2. razred osnovne šole in je šola organizirala ogled Kekca. V Žerovnici smo se naložil na lojtrni voz in smo se peljali v Cerknico.« (oseba 1 2016).

Obisk kinodvorane je bil posebno doživetje, hkrati pa v tistih časih ni bilo veliko zabave: »Hodili smo predvsem za zabavo pa po informacije, če je bil kakšen poseben, znan film.« (oseba 2 2016) Oseba 3 (2016) doda še: »Sami lepi igralci so bili. /.../ Zelo so bili lepi, lepo oblečeni, zaljubljeni in to smo radi gledali«. Kino je bil na splošno velika atrakcija, ponujal je zabavo za mlade, tam so se sprostiti in pozabili na vse težave. Obisk kina je družbeno dejanje in tudi v preteklosti je pomenil predvsem druženje s prijatelji: »Prvo smo hodile punce, ko smo bile mlade, prijateljice. Po dve, tri in smo šle skupaj. Seveda, kasneje, če je bila ljubezen, smo pa šle s fantom« (oseba 3 2016). Tudi ostala respondenta sta odgovorila na enak način, najprej so v kino hodili s prijatelji, potem še na zmenke. Seveda, več kot jih je šlo, bolj je bilo zanimivo in tudi pot do kina je bila prav posebno doživetje. Iz Martinjaka in Žerovnice so v kino hodili s kolesi: »Peš je šel redkokdo. Pozimi praktično sploh nismo hodili, ker je bilo preveč naporno, da bi šli v snegu. Pa včasih smo še koga peljali na kolesu, če ni imel svojega (*smeh*)« (oseba 2 2016). Iz Dolenje vasi, ki je od Cerknice oddaljena zgolj dober kilometer, pa so hodili peš, ne glede na vreme in letni čas: »Tudi pozimi smo šli, in to v salonarjih in najlonkah« (oseba 3 2016). Kljub temu je vreme vplivalo na obisk kina, pozimi ga vseeno niso obiskovali tako pogosto kot v toplejših mesecih.

Tudi filmov niso predvajali tako pogosto, vsi respondenti so v kino hodili ob nedeljah popoldne ali zvečer: »Ker se je ob sobotah delalo in tudi šole so bile še v soboto, tako da se je res hodilo ob nedeljah ...« (oseba 1 2016). Kino takrat ni bil tako poceni, vse je bilo odvisno

od posameznikov in staršev. Osebi 1 starši niso dovolili pogosto hoditi v kino, medtem ko je oseba 3 vedno skrbela, da je prihranila dovolj denarja, da je lahko vsako nedeljo odšla v kino.

Obisk kina je bila posebna priložnost: »Za kino si se pač zrihtal. Joj, če se spet spomnim našega Toneta /.../ je imel svetlo plave hlače in »reklc«, za tiste čase je bil nekaj posebnega. On si je vse sam »speglou«, vsako nedeljo je »speglou«, in tudi punčare smo morale biti lepo oblečene. Ta lepe obleke smo oblekle, kot za k maši« (oseba 1 2016).

Izkušnja kina je pri starejši generaciji sploh v mlajših letih predstavljala zgolj obisk kina, šli so namreč »samo na film« (oseba 2 2016). Morda si je kdo kupil kepico sladoleda, vendar redko. Potem, ko so bili malo starejši, pa se je spremenilo tudi to: »Ko smo imele pa fante, smo šli pa še malo v Hotel,⁴ na kakšno pijačo, da je bilo malo bolj zabavno« (oseba 3 2016).

Spored v preteklosti ni bil tako raznovrsten, kot je danes. Najraje so respondenti gledali kavbojske filme in kakšne bolj zabavne ljubezenske zgodbe: »Pa *Vesno* smo hodili gledat, pa *Ne čakaj na maj* in *Na svoji zemlji*. /.../ Lepi filmi so bili, ki jih zdaj Slovenci ne znamo več narediti« (oseba 1 2016). Oseba 2 pa doda, da so gledali tudi partizanske filme, predvsem zato, ker se je o njih govorilo že med snemanjem in jih je zanimalo, kakšni so. Oseba 3 ni rada gledala filmov o vojski, saj je pred njo vladal velik strah in tega v kinu ni želela podoživljati. Za sporede filmov so izvedeli prek plakatov: »To pa so bili plakati na oglasni deski pred kinodvorano. Tak stenčas je bil. Če pa so bili kakšni pomembni filmi, se je kar razvedelo, kaj se predvaja« (oseba 2 2016). Mnogokrat je beseda o predvajanju določenega filma potovala tudi od ust do ust, kasneje pa je bil po pripovedovanju osebe 3 spored objavljen tudi v glasilu Brestov obzornik, ki so ga dobivali delavci tovarne Brest, in po radiu. Res je, da so hodili gledat filme, ki so bili pač takrat na sporedu, vendar je bilo v dvorani večkrat slišati smeh kot jok: »Vsi smo raje hodili gledat zabavne filme, ko je bilo nekaj hecnega« (oseba 1 2016). Oseba 2 dodaja, da žalostnih filmov nihče ni ravno rad gledal, partizanski pa so bili zanje zelo strašljivi.

Čeprav je bil kino dostopen vsem generacijam, so v tistih časih kinopredstave obiskovali zgolj mladi: »Odraslih ni bilo, pa oni tudi niso čisto razumeli tega pojava. /.../ Na kmetih je bilo vedno delo, niti niso imeli časa, denarja pa še manj« (oseba 3 2016). Odrasli v ruralnem

⁴ Hotel je poleg kina vključeval restavracijo, kamor je zahajala mladina, kar je razloženo tudi v transkriptu.

okolju so se res bolj ukvarjali z delom, če pa so že občasno obiskali kino, so povsem prenehali obiskovati kinodvorane s pojavom televizije. Odit v kino pa ni bila vsakdanja stvar, ni bilo nekaj samoumevnega in vedno dostopnega: »To je bila največja zabava, kar smo jo imeli. Največ je bilo tisto: bomo šli pa v kino! To je bila ena radost, eno zadoščenje in eno veselje« (oseba 3 2016). Tudi oseba 1 dodaja, da je bil to nek poseben dogodek: »... to je bilo nekaj posebnega, ni bilo kar tako iti v kino, kot greš ti sedaj« (oseba 1 2016). Gledanje filmov je bilo pomembno tudi za osebno razgledanost, predvsem pa je obisk kina za starejšo generacijo pomenil druženje s prijatelji in zabavno preživljanje prostega časa.

4.3 Generacija pogostejših obiskov kina in zabave

Srednja generacija pri mojem raziskovanju sestavljajo posamezniki, rojeni po letu 1960. Kino v Cerknici je imel tudi v času njihovega obiskovanja trde lesene sedeže, majhno platno in slabše ozvočenje. Respondenti pa so, ko so odšli v srednjo šolo, obiskovali tudi kinematografe v Ljubljani: »Tam je bila tehnika boljša, pa večje dvorane, bolj sodobne in udobne. Najpogosteje smo šli v Šiško, Vič in Komuno. Pa v Kino Union in Kino Sloga smo šli tudi« (oseba C 2016). Prvega filma, ki si ga je ogledala, se spomni le oseba B, ki je v osnovni šoli v kinu prvič gledala Mojzesa. Osebi A in C pa sklepata, da je bil prvi film, ki sta si ga ogledali, partizanski, saj so celotno osnovno šolo v cerkniškem kinu gledali le partizanske filme.

Namen odhoda v kino je bila zabava in druženje s prijatelji, pa tudi moderno je bilo hoditi v kino: »Ker so šli vsi, sem šla pa še jaz v kino, za zabavo« (oseba A 2016). »Vsi« pa so družba, s katero so takrat prijateljevali. Hodile so prijateljice in prijatelji, pa tudi mešane družbe, kasneje pa: »Potem ko smo pa punce dobili, smo pa še s puncami hodili ...« (oseba C 2016). Druženje s prijatelji je bil vsekakor cilj obiskovanja kinodvorane respondentov srednje generacije.

Cerknica je od Dolenje vasi, kjer sta odraščali dve respondentki, oddaljena en kilometer, zato so se od tam v kino odpravljali peš: »Eni niso imeli koles, pa smo šli potem kar vsi peš, ali pa niso imeli vsi luči na kolesu ali pa ta ni gorela, pa je bila tema, ko smo šli domov in ni bilo praktično (*smeh*)« (oseba B 2016). Iz Martinjaka, od koder prihaja respondent, pa so v Cerknico hodili s kolesi ali z delavskimi avtobusi. V Ljubljano sta po šoli v kino hodili oseba

B in C, večinoma sta obiskovali kinodvorane po centru Ljubljane, saj so bile dostopne peš. Ko so opravili vozišne izpite, so se do Ljubljane med vikendom odpeljali z avtomobilom. Takrat so lahko odšli tudi na poznejše predstave, medtem ko so morali po šoli loviti zadnji avtobus in so bile ure predstav popoldanske. V osnovni šoli so lahko pravzaprav obiskali le popoldansko predstavo: »Popek jih je »vahtal«. On je bil učitelj za telovadbo. Si dobil ukor, če te je dobil, ko si šel na večerno predstavo, pa si bil mlajši od 15 let« (oseba B 2016).

Posebnih priprav na obisk kina pa pri srednji generaciji ni bilo več: »Za kino se nismo nič zrihtali. Kot za v šolo ali pa ob nedeljah. Kavbojke pa majčko ...« (oseba A 2016). Glede na to, da so v kino hodili po šoli, je skoraj nemogoče, da bi se na obisk kaj posebej pripravljali. Kljub temu, pa je bil obisk kina dogodek, po kino predstavi so namreč odšli še »k Selimu na sladoled ali pa na Jezero, k Mulcu na pijačo in sadno kupo« (oseba A 2016). V Ljubljani je bilo izbire več: »... tudi na kakšno pico ali tortico, pa večinoma prej, potem je bilo treba hitro na avtobus« (oseba B 2016). »Potem v Ljubljani smo šli pa na burek ali pa v McDonald's, enkrat, ko je ta že bil« (oseba A 2016).

Filmi, ki so si jih ogledovali, so bili predvsem partizanski: »Mogoče tudi zato, ker ni bilo raznolikosti, nismo tako pogosto hodili v kino« (oseba C 2016). V Ljubljani pa so potem gledali filme, ki se še niso vrtili po televiziji, predvsem pustolovske in bolj priljubljene ameriške filme. Kinospored je bil v tem času še vedno objavljen v omaricah po Cerknici, »pa v Brestovem obzorniku na koncu je bil tudi kinospored za cel mesec« (oseba C 2016). Za spored ljubljanskih kinematografov so izvedeli iz oglasov na televiziji, objavljen pa je bil tudi v časopisu Dnevnik, poleg tega pa so bili po mestu tudi plakati, ki so opozarjali na novosti.

Obisk kina je tudi čustveno doživetje: »Če so bile kakšne »ljimonjadice«, smo kar jokali. Fantje že niso no, ma punce smo pa kar (*smeh*)« (oseba B 2016). Oseba A je večkrat gledala *Titanik* in ob njem vedno jokala, načeloma pa so raje gledali filme, ki niso bili tako žalostni, se pravi komedije ali pustolovščine.

Pri srednji generaciji je kinoobčinstvo postalo bolj heterogeno: »Prav stari sicer niso hodili. Odrasli pa so hodili. Takrat še ni bilo toliko barvnih televizij in potem so hodili bolj zanimive

filme gledati v kino. /.../ Mladina je še največ hodila, tako kot zdaj verjetno« (oseba B 2016). Oseba A doda, da je bilo občinstvo v Ljubljani precej bolj raznoliko kot v Cerknici, kjer je prevladovala mladina in otroci.

Tehnologija se je spremenila, dostop do kina je bil veliko lažji in tudi sam pomen odhoda v kino se je spremenil. Se je pa tudi pri njih to skozi leta spreminjalo: »Dokler smo bili mlajši in v Cerknici je bil to še en poseben dogodek, ker to ni bilo kar vsak dan« (oseba B 2016). Zagotovo je bil kino poseben dogodek, vendar pa se je njegovo dožemanje s prihodom barvne televizije spremenilo: »Prej smo šli večkrat, ko je prišla barvna televizija, pa ni bilo več tako zanimivo. Saj je bil še vedno dogodek, ma ne pa več tako poseben« (oseba C 2016).

4.4 Generacija nenačrtovanih obiskov kina in kinomultikompleksov

Tudi pri mlajši generaciji se je prvo vprašanje nanašalo na sam videz kinodvorane. Veliko poudarka pri mlajši generaciji je na udobju, dobrem ozvočenju in veličini, ki te prevzame, ko prideš v dvorano. Čeprav je bila oseba I zgolj v Koloseju, ji je všeč, da lahko v dvorano odnese tudi prigrizke, ki jih ponujajo v samem kinu, pa udobni sedeži, »ki se vzpenjajo tako, da ima vsaka naslednja vrsta neoviran pogled na platno« (oseba I 2016). Oseba II je obiskala tudi kulturni dom v Cerknici, »z neudobnimi stoli in slabim ozvočenjem, kjer so le spustili platno čez odrsko zaveso«, obiskala pa je tudi kino na prostem, kjer ni dajala velikega poudarka udobju, saj je tak kino nekaj, kar se ne zgodi pogosto in je zato omenjen vidik manj pomemben. Poleg Koloseja je oseba III obiskala tudi najnovejši kino v Ljubljani, Kino Bežigrad, kjer ji je všeč, da so dvorane manjše, a ji je kljub temu še vedno bolj všeč Kolosej: »Za razliko od Kina Bežigrad ima Kolosej zame nek pridih veličine« (oseba III 2016). Razlog, zakaj udeleženci raje hodijo v Kolosej kot v manjše dvorane, je zagotovo tudi v izbiri filmov, ki jih je v Cerknici, kinu na prostem ali Kinu Bežigrad zagotovo na voljo precej manj kot v večjih kinokompleksih.

Vsi mlajši respondenti so se v kino prvič odpravili v času osnovne šole: »Film je izšel leta 2000, kar pomeni, da sem bila stara 9 let, ko sem prvič obiskala kino« (oseba III 2016). »Mislim, da je bilo to leta 2002, torej sem imel 9 let« (oseba I 2016). Večinoma je mlajša generacija prvič v kinu gleda risane filme, včasih tudi domišljjske, kot razlog, zakaj so šli v kino pri teh letih, pa oseba III navede: »Verjetno smo bili ravno dovolj veliki, da smo zdržali

pri miru cel film in so nas peljali.« (oseba III 2016).

Že kino kot tak je doživetje, vzpon po stopnicah do Koloseja pa je za mlajše otroke nekaj posebnega. V kino se mlajša generacija odpravlja zaradi različnih razlogov, seveda je na prvem mestu zabava, a ker lahko mladi do filma dostopajo na vsakem koraku, je potrebno še kaj več, da se odpravijo v kino: »Ker mi je všeč, da vidim filme na velikem platnu, sploh tiste, ki jih že dolgo pričakujem« (oseba II 2016). »... glede na to, da v kino načeloma ne gremo sami, je to poleg dodane vrednosti samemu filmu (veliko platno, kokice, zvočni efekti) prijeten način preživljanja prostega časa skupaj z družino, prijatelji, partnerjem« (oseba III 2016). Še vedno pa je pomembna tudi zabava: »Predstavlja mi obliko razvedrila, preživljanja časa, druženja s prijatelji. Pa kakšne nove informacije dobim in tako ...« (oseba I 2016). Najpogosteje so ravno prijatelji, družina in partnerji tisti, s katerimi se tudi mlajša generacija odpravlja v kino: »Kino je zame vedno pomenil neko izkušnjo, dejavnost, ki jo delim s svojimi bližnjimi in prijatelji« (oseba III 2016).

Ker je Občina Cerknica precej oddaljena od Ljubljane, so bili respondenti, ko so bili mlajši, odvisni od prevoza staršev, zato so v otroštvu najpogosteje hodili v kino ravno s starši ali pa prek šolskih dejavnosti. V srednji šoli pa je bilo že drugače: »Dokler nisva imeli vozička izpita, sva za pot do Ljubljane izbrali vlak« (oseba III 2016). Oseba II pa je v Ljubljano hodila z vlakom ali avtobusom. Med študijem so se vsi trije respondenti začasno preselili v Ljubljano, zato je postal dostop do kina precej lažji: »... sedaj, ko sem v Ljubljani, grem z ljubljanskim potniškim prometom ali peš« (oseba II 2016). Oseba I, ki živi doma, za dostop do kina uporablja avtomobil: »Če grem od doma, je avto nujen, ko pa sem bil v Ljubljani, pa bi šel, če ne bi bil Kolosej tako daleč od Rožne doline in centra, mogoče s kolesom ali peš, ampak do BTC-ja je res kar daleč« (oseba I 2016). Dostop do Kina Bežigrad je tako lažji z javnim prevozom oziroma peš ali s kolesom, Kolosej pa je za mnoge preveč oddaljen od središča Ljubljane, da bi se lahko v kino odpravili peš, sploh ker je večina predstav v večernih urah. »Najpogosteje grem v kino v torek zvečer, ker je kino dan« (oseba II 2016). Oseba I navadno gleda poznopopoldanske ali večerne predstave, v kino pa se pogosteje kot za vikend odpravi med tednom. Seveda pa se je skozi čas in odraščanje spreminjalo tudi to, kdaj se je hodilo v kino:

»Včasih se je kino obiskovalo za vikende. Načeloma zato, ker smo imeli med vikendom čas in prevoz. Sedaj pa večinoma obiskujem kino med tednom, ko sem v Ljubljani, saj vikende preživljam v domačem kraju. Dokler smo bili odvisni od prevoza, se je načeloma gledalo film ob zgodnji popoldanski uri, saj je bilo treba po tem priti še do doma. Odkar sem v Ljubljani mi je vseeno za uro, ampak prav zelo poznih predstav ne gledam in nekako lovim filme, ki se začnejo med 18.00 in 20.00« (oseba III 2016).

Tudi to, kako se na sam obisk kina pripravljajo mlajši respondenti, se je spremenilo. Ko so bili mlajši, je bil odhod v kino poseben proces: »Treba je bilo zbrati prijatelje, določiti dan, film, način prevoza. Danes se lahko spomnim pol ure pred filmom in sem hitro v kinodvorani, tako da se ne potrebujem posebej pripravljati (*smeh*) (oseba II 2016). V otroštvu je bilo pač treba skrbno izbrati kaj obleči in obuti. »... obisk kina 15 let nazaj bi lahko primerjala z »going-out« danes« (oseba III 2016). Iz te primerjave je razvidno, da se je samo dojemanje kina pri mladih spreminjalo. Danes kino ni nič posebnega, zanj se mladi ne uredijo več in celo filme včasih izberejo zadnjo minuto: »Zgodilo se je tudi že, da sem izbral film šele, ko sem prišel v Kolosej. /.../ nič ne misliš na to (kino) kot na neko posebno priložnost« (oseba I 2016).

Vendar pa to, da obiska kina mladi ne dojemajo kot posebno priložnost, ne pomeni, da odidejo zgolj v kino in domov. Obisk kina je kljub temu družabno doživetje in sedenju v dvorani težko rečemo druženje, zato se le-to dogaja pred ali po kino predstavi: »Za čas osnovne ali srednje šole smo šli z družino obvezno v McDonald's. To je bila tradicija« (oseba III 2016). Danes lahko v dvorano odneseš kokice, pijačo in ostale prigrizke, zato je to res bolj tradicija, saj oseba II pravi, da se lahko že z omenjenimi prigrizki dobro naješ. Ker pa je blizu trgovsko središče, se del dogajanj pred ali po kinopredstavi odvija tudi tam: »Mogoče kdaj še kakšen sprehod po trgovinah, ker so ravno blizu, pa še to bolj zaradi punce (*smeh*)« (oseba I 2016).

Žanrov, ki si jih je mogoče danes ogledati, je več kot kadarkoli prej, nastajajo pa tudi vmesni žanri in kombinacije med njimi. Moji respondenti se odločajo za zelo podobne žanre: »Akcije, komedije, v mlajših letih sem hodila gledat predvsem risane in animirane filme« (oseba II 2016). Prav tako je kot osnovnošolka risane filme gledala oseba III, sedaj pa najraje pogleda kriminalke, komedije in avanturistične akcije. Poleg žanra pa je za osebo I pomembna tudi igralska zasedba, ki ji namenja celo več pozornosti kot samemu žanru. Zaradi izbire filma pa

se intervjuvanci v kinodvorani veliko pogosteje smejejo kot jokajo: »tudi nikoli nisem gledala filmov, kot so drame in podobno. /.../ Tako da sem vsekakor večkrat odšla nasmejana iz dvorane« (oseba II 2016). »V kinu sem jokala enkrat /.../ 4 leta nazaj. Neprijetno mi je jokati med filmom in se spravljal v slabo voljo zaradi stvari, ki niso resnične in niso moj problem. Se pa zelo rada smejem in mi ni nerodno, če sem edina, ki se glasno krohota v dvorani.« (oseba III 2016). Tudi moški respondent (oseba I) prizna, da ga kdaj stisne pri srcu, vendar še ni jokal, zato pa pravi, da njegovo dekle včasih joka tudi takrat, ko to ne bi bilo potrebno. Na splošno posamezniki raje kot drame, ki jih lahko spravijo v jok, gledajo smešne in akcijske filme. Navsezadnje je kino le dejavnost, v kateri ljudje iščejo zabavo in razvedrilo.

Z dostopom do spleta pa se je spremenilo tudi to, kako se posamezniki odločajo, kateri film si želijo ogledati in kaj želijo o njem vedeti. Vsi trije respondenti so najprej odgovorili internet. Na spletu imajo dostop do trailerjev in napovednikov vseh filmov, ki se predvajajo v kinodvoranah. Seveda pa internet ni edini medij, kjer lahko izvejo za filme: »Vidim različne plakate po mestu, oglase, trailerje po internetu ali pa prek prijateljev, ki bolj spremljajo filmsko sceno in mi priporočijo naslove filmov, vrednih ogleda« (oseba I 2016). Med spontanimi obiski kina pa je najbolj pomemben žanr, naslov in pa ustrezna ura predvajanja.

Občinstvo kinodvoran je zelo heterogeno. »Vidiš vse, od majhnih otrok s starši, osnovnošolcev, srednješolcev, študentov in odraslih pa do starejše generacije.« (oseba II 2016). Najmanj je opaziti starejše generacije, najpogosteje so to stari starši, ki pridejo z vnuki, redko sami, največ pa je seveda mlajše generacije. »Toliko je žanrov in izbire, da lahko vsak najde nekaj zase« (oseba III 2016). Prav zadnji citat lepo povzame, zakaj je kino priljubljen pri vseh generacijah in njegova dostopnost je seveda le še en plus pri odločitvah, kaj početi na deževen dan.

Tako kot se je spreminjal proces samega odhoda v kino, se spreminja tudi njegov pomen:

»Ko sem bila mlajša je bil kino nekaj posebnega, že iz razloga, da nam ni bil vsakodnevno dostopen in je pomenil izlet v prestolnico skupaj s starši ali šolo. /.../ Sploh ni bilo pomembno, kaj bomo gledali, le da gremo. Danes pa je obisk kina večinoma izbira ob deževnih ali mrzlih dneh, ko ni kaj za početi. Vseeno pa pride kdaj tudi do tega, da se

kakšnega filma izjemno veselim in že vnaprej načrtujem ogled« (oseba II 2016).

Za osebo I predstavlja izlet v kino predvsem druženje in preživljanje prostega časa, pravi, da so filmi večinoma narejeni za zabavo in ne za to, da bi informirali, zato jih občinstvo tudi obiskuje. Ker pa je sedaj bolj na dosegu roke, obisk kina ni več enak, kot je bil včasih: »Ko sem se preselila v Ljubljano je obisk kina nekako izgubil svoj čas, isto kot obisk McDonaldsa« (oseba III 2016). Spreminjanje navad mlajše generacije še vedno poteka. Kdo ve, kako bodo intervjuvani kino dojemali čez nekaj let, ko bodo postavljeni v drugačno družbeno vlogo.

4.5 Diskusija

Skozi analizo intervjujev sem želela ugotoviti, kako se je skozi generacije spreminjalo dožemanje kina. Želela sem ugotoviti motive, ki so v preteklosti gnali množice v kino, in motive, zaradi katerih ga danes obiskujejo mladi. Poleg motivov pa sem ugotavljala tudi zadovoljitve, ki jih nudi obisk kinodvorane. Že zgolj medijska vsebina, družbeni kontekst situacije in izpostavljenost medijem lahko občinstvu nudijo zadovoljitve (Katz in drugi, 2012, 143). Torej ni potrebna neka fizična zadovoljitev, da bi se posamezniki dobro počutili, ko stopijo iz kinodvorane. Respondenti so pripadniki treh različnih generacij, vendar je vsem skupno, da prihajajo iz ruralnega okolja. V vsakem sklopu sta dve ženski in en moški, vsem pa je skupno tudi, da so hodili v cerkniški kino. Mlajši generaciji je bilo to onemogočeno zaradi zaprtja omenjenega kina leta 1994 (Stare slike 2016), vendar pa je tudi srednja generacija v cerkniški kino odhajala zgolj v osnovni šoli, kasneje, ko so odšli v srednjo šolo, so v kino že hodili v Ljubljani, a kinematografi, ki so jih obiskovali, niso bili primerljivi z današnjim Kolosejem, bili pa so veliko bolj opremljeni in udobni kot tisti v Cerknici. Zgolj starejša generacija je torej obiskovala le kino v Cerknico oziroma še potujoči kino v Grahovem.

Predstavniki vseh generacij pa so v kino prvič odšli v osnovni šoli, kar kaže na to, da otrok niso vozili v kino, preden niso ti vsaj približno razumeli dogajanja. Vse tri generacije so podale zelo podobne odgovore na vprašanje »Zakaj ste odhajali v kino?«, ki so hkrati tudi motivi za obiskovanje kinodvoran. Vsi respondenti so v kino odhajali zaradi druženja s prijatelji, zabave in razvedrila. Respondent starejše generacije je dodal, da so hodili tudi po informacije, iz odgovorov mlade generacije pa lahko sklepamo, da včasih v kino odidejo tudi zaradi dolgčasa. McQuail v svoji knjigi, v poglavju o rabah in gratifikacijah, imenuje nekaj

potreb, ki jih želijo zadovoljiti posamezniki, ki tvorijo občinstvo istega medija, to so: »informacije, sprostitev, druženje in odvrnitev pozornosti« (McQuail 1997, 70). Respondenti torej povsem ustrezajo teoriji, ki se ukvarja s tem, kako in zakaj se uporabniki poslužujejo določenega medija (McQuail, 1997, 70).

Tudi družba, s katero posamezniki hodijo v kino, se skozi leta ni spremenila. Kinodvorane obiskujejo prijatelji in partnerji, predstavniki mlajše generacije pa hodijo v kino z družino, kar zopet potrjuje potrebo po druženju in zabavi. V preteklosti so ljudje v kino hodili peš ali s kolesom, danes pa se večinoma odpravijo z javnim prevozom ali lastnim avtomobilom, katerega se je posluževala tudi že srednja generacija. Starejša generacija je kino obiskovala zgolj ob nedeljah popoldne, srednja je v mladosti hodila v kino popoldne, kasneje z lastnim avtomobilom pa tudi zvečer. Mlajša generacija prav tako odhaja v kino pozno popoldne ali zvečer, tako srednja kot mlajša pa sta v kino hodili tudi med tednom in ne zgolj za vikend. Odhod v kino v večernih urah potrjuje tudi Kolosejeva raziskava, saj si večina obiskovalcev predstave ogleda med 18. in 22. uro zvečer (Kolosej – kino trgi in obiskovalci 2004, 9).

Medtem ko se je starejša generacija za v kino posebej lepo uredila, pa srednja in mlajša svojemu videzu ne posvečata velike pozornosti, saj to zanju ni tako pomemben dogodek. Ritual druženja pred in po filmu je bil pri predstavnikih starejše generacije nekoliko manjši, le redko so si namreč privoščili kepico sladoleda, ko so bili malo starejši pa so odšli le na pijačo. Srednja generacija ima ta ritual že bolj izoblikovan; pica, tortica, sadna kupa, burek ali sladoled pred oziroma po kinu je bil obvezen sestavni del izkušnje. Prav tako je pri mlajši generaciji, ki se zaradi bližine najpogosteje poslužuje McDonaldsa, pijače ali pa nakupovanja v bližnjem nakupovalnem centru. Vsekakor pa gre že od začetka za več kot zgolj ogled filma. O treh ritualih govorita tudi Cook in Bernink (1999), vendar vanje vključujeta tudi izbiro sedežnega reda in prigrizkov, ki so na voljo današnjim obiskovalcem kina. Tako kot je danes več možnosti za izbiro sedeža, prigrizka ali celo kinodvorane, je tudi več izbire pri filmih.

Starejša generacija je v kinu gledala tisto, kar je bilo na sporedu, zato je bila pogosto zelo čustvena, načeloma pa je raje obiskovala filme, ki so jo spravljali v smeh. Srednja generacija je že imela več izbire in dostopa do kinodvoran, ravno tako je največkrat izbrala zabavnejši film. Nič se ni spremenilo pri mladih, ki imajo neomejene možnosti izbire, pa se vedno znova odločajo za komedije in akcije, da je joka v kinodvoranah čim manj. Kinospored je bil v časih starejše generacije objavljen kar na oglasnih deskah v Cerknici, kasneje so spored oglaševali

po radiu in v časopisu Brestov obzornik, danes pa imajo mladi dostop do interneta, kjer lahko vedno dostopajo do sporeda, napovednikov in ocen filmov, ki se že vrtijo ali še pridejo v kino.

V kino so v času starejše generacije hodili zgolj mladi. Obiskovali so ga le, dokler se niso poročili in imeli otrok, potem so prenehali. Občinstvo je bilo takrat zelo homogeno. Heterogenost je prišla že s srednjo generacijo, ko so pričeli kino obiskovati otroci, mladi in odrasli, še vedno pa v kinu ni bilo videti najstarejših. Tudi Kolosejeva raziskava pravi, da najpogosteje v kino hodijo obiskovalci med 19. in 24. letom starosti, sledijo pa jim mladi, stari med 15 in 18 let, kar se sklada s pripovedmi respondentov. Raziskava pokriva samo odrasle do 40 leta starosti in glede na to, da ti najmanj hodijo v kino, lahko potrdimo, da je starejših obiskovalcev v kinu še danes malo (Kolosej – kino trgi in obiskovalci 2004, 9). Pojav televizije v večini gospodinjstev je gotovo nekaj, kar je najbolj pretreslo kino kot medij. Že s črno-belimi televizijami so sploh starejši odmislili obisk kina, mlajši pa so si še vedno želeli barvnih filmov, zato so vztrajali z obiskovanjem kina. S pojavom barvnih televizorjev pa se je znatno zmanjšal obisk kinematografov. S tem se strinja tudi Pušnikova, ki v svojem članku dodaja, da je s prihodom televizije kino povsem zamrl, z njim pa tudi kulturno in socialno življenje (Pušnik 2015, 60). Danes pa kljub tehnologiji, ki nas obkroža z vseh strani, v kinu zasledimo predstavnike vseh generacij. Heterogenost občinstva še nikoli ni bila tako visoka kot danes.

5 SKLEP

Na začetku diplomskega dela sem si zastavila tri raziskovalna vprašanja, na katera sem dobila odgovore tako v teoretičnem kot tudi v empiričnem delu. Vprašanja »Kateri so motivi za obiskovanje kina danes in kateri so bili včasih?« in »Katera ugodja in zadovoljitve nam nudi kino?« se med seboj močno prepletata. Posamezniki v kino pogosto ne odhajajo s posebnimi cilji, vendar jim to nudi ugodje, če zadovoljijo potrebo, ki so jo ustvarili motivi za obisk kina. Motivi, ki posameznike vseh treh generacij že desetletja ženejo v kino, so želja po zabavi, razvedrilu in druženju, pri določenih posameznikih pa tudi želja po novih informacijah (glede vsebine filma, igralske zasedbe, mode ...).

Prav o teh potrebah govori tudi McQuail (1997) v svoji teoriji rab in gratifikacij, ki jo lahko apliciramo tudi na uporabnike kina kot sodobnega medija. Kot sem omenila že v diskusiji, je potreba, ki jih McQuail navaja v tej teoriji in jih želijo zadovoljiti posamezniki, več. Prva med

njimi je zagotovo sprostitev. Sploh v letih med in po vojni so ljudje v kino hodili, da bi ubežali grozotam realnosti, danes pa v kino odidemo, da ne razmišljamo o šoli, delu in vsem, kar nas čaka zunaj. S sprostivitvijo pa se prepleta tudi druga potreba, odvratanje pozornosti, saj se s tem, ko odidemo v kino, da pozabimo na vse okoli sebe, posledično sprostimo. Tretja potreba, ki jo navaja McQuail, je druženje. Potrebo po druženju so izrazili prav vsi udeleženci. Četrta potreba po McQuailu pa so informacije, ki jih dobimo z obiskom medija. Čeprav to včasih ni naša primarna potreba, pa iz kina zagotovo pridemo z novimi informacijami, ki se dotikajo filma samega, pa tudi drugih komponent obiska. Obisk kina je vedno veljal za popularno prostočasno aktivnost, ki so jo hitro primerjali z odhodom v gledališče, obiskom koncerta, izleti in športom. Skupine mladih so v kino odhajale zvečer, z namenom sprostitve, ki hkrati predstavlja tudi zabavo in vznemirjenje. Kino je postal navada, posebna socializacijska izkušnja in ne zgolj gledanje filma (Lipponen in drugi 2003, 4–5).

Herzogova (2004, 128–129), ki je sicer preučevala poslušalke radijskih nadaljevanj, je ugotovila, da poznamo tri različne vrste zadovoljstva, ki ga dobimo preko medijev in ga lahko apliciramo tudi na kinoobčinstvo. Prvo je, da nam mediji omogočajo čustveno sprostitev, saj v kinu pozabimo na vse in se posvetimo dogajanju na platnu. Iz intervjujev sem ugotovila, da so ženske v kinu tudi jokale, kar pomeni, da je lahko ogled filma med drugim »ventil« za sproščanje čustev. V kinodvoranah pa se lahko tudi veliko smejemo, če nas filmi spravijo v dobro voljo, kar ima na nas gotovo pozitivne vplive. Drugo zadovoljstvo, ki ga definira je, da damo domišljiji prosto pot. To je mogoče tudi v kinodvoranah. Danes imamo več filmov kot kadarkoli prej, ki nam omogočajo, da si sami zamislimo svoj konec in si po svoje predstavljamo, kaj se po koncu filma zgodi z junaki, kar nam nudi zadovoljstvo. Tretja zadovoljitev pa je, da nas mediji učijo različnih vzorcev vedenja. Filmi lahko izobražujejo, prek določenih žanrov se lahko veliko naučimo. Respondenti so poudarili, da je njihov motiv obiskovanja kina tudi pridobivanje informacij, če torej pridejo do njih, je obisk kina zagotovo zadovoljiv dogodek (Herzog 2004, 128–129). Motivi in zadovoljitve ter ugodja, ki nam jih nudi obisk kina, se precej prepletajo med seboj in včasih je težko razločiti eno od drugega. Potreba po informacijah je lahko tako motiv kot tudi zadovoljitev, zato je težko jasno ločiti odgovore.

Tretje vprašanje, ki sem si ga zastavila v nalogi, pa je »Kaj je kino prinesel novega?«. Kino je povsem nova tehnologija, pred njim ni bilo ničesar podobnega, zato je vse, kar je prinesel, povsem novo. Pušnikova v svojem članku omenja, da je bil pomen kina v 20. stoletju

mnogokrat spregledan. Vzpon množičnega občinstva in popularne kulture, ki so jo ustvarjali kinematografi, je šel z roko v roki z industrializacijo in je odigral pomembno vlogo pri ustvarjanju same medijske kulture in mediatizacije družbe (Pušnik 2015, 52). Kino je prvi medij, ki je ustvaril množično občinstvo, kot ga poznamo danes. Ljudje vseh slojev in vseh starosti so si želeli ogledati nov izum. Med občinstvo je kino prinesel vznemirjenje, na vas in v mesta je prinesel zabavo. Z novimi tehnologijami, najprej zvokom, nato barvo, v 21. stoletju pa še 3D-tehniko, je prinašal novosti v medijsko sfero in še več zabave in informacij za svoje občinstvo. Že ko je bil ustvarjen, je bil mišljen kot moderna oblika popularne umetnosti. Na začetku so v kinih prikazovali vsakdanje dogodke, z napredkom tehnologije pa so se naučili trikov, kako ustvariti iluzije in čarovnijo ter to prikazati skozi kinematografsko platno. Prav posebni učinki in spektakularnost filmov so razlog, da kino še vedno privlači množice ljudi (Lipponen in drugi 2003, 4–5).

Že leta 1907 je Vladimir Iljič Uljanov – Lenin dejal: »Kino prinaša več zlega kakor koristi, dokler je v rokah prostaških špekulantov, ker neredko kvari množico z zoprno vsebino filmov. Ko pa bodo kinu zavladele množice in ko bo prešel v roke pravim tvorcem kulture, bo postal eno izmed najmogočnejših sredstev za prosvetljevanje množic« (v Brenk 1951, 192). Iz potujočih kinov s slabimi projektorji in lesenimi klopmi se je kino razvil do multikompleksov s prodajalnami in filmi z dovršenim zvokom in barvnim spektrom ter tako udobnimi dvoranami, da pozabimo na vse ostalo, zato upravičeno velja za enega najpomembnejših tehnoloških izumov. Množice, ki ga obiskujejo že leta, in heterogenost občinstva, ki uživa in se zabava ob predstavah, pa še nikoli ni bila večja kot danes.

6 LITERATURA

1. Badiou, Alain. 2013. *Cinema*. Cambridge: Polity Press.
2. Bourdieu, Pierre. 2012. Družbena kritika razsojanja o okusu. V *Mediji in občinstva*, ur. Breda Luthar in Dejan Jontes, 205–264. Ljubljana: Založba FDV.
3. Brenk, France. 1951. *Zapiski o filmu*. Maribor: Založba Obzorja.
4. --- 1979. *Kratka zgodovina filma na Slovenskem*. Ljubljana: Dopolisna delavska univerza Univerzum.
5. *Brestov obzornik*. 1970. Dostopno prek: http://cerknica.org/brestov_obzornik/Brestov%20obzornik%2019700430%20-%20031.pdf (30. julij 2016).
6. --- 1979. Dostopno prek: http://cerknica.org/brestov_obzornik/Brestov%20obzornik%2019780731%20-%20130.pdf (30. julij 2016).
7. Briggs, Asa in Peter Burke. 2005. *Socialna zgodovina medijev: Od Gutenberga in do interneta*. Ljubljana: Sophia.
8. Browning, H. E. in A. A. Sorrell. 1954. Cinemas and Cinema-Going in Great Britain. *Journal of the Royal Statistical Society* 117 (2): 133–170.
9. Christie, Ian, ur. 2012. *Audiences: Defining and researching screen entertainment reception*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
10. Cineplexx. 2016. *O podjetju Cineplexx*. Dostopno prek: <http://www.cineplexx.si/footer/podjetje/o-podjetju-cineplexx/> (22.maj 2016).
11. Cook, Pam in Mieke Bernink. 1999. *The Cinema Book*. London: British Film Institute.
12. Cousins, Mark. 2004. *The Story of Film*. New York: Thunder's Mouth Press.

13. Daly, Kristen. 2010. Cinema 3.0: The Interactive-Image. *Cinema Journal* 50 (1): 81–98.
14. Gray, Gordon. 2010. *Cinema: A Visual Anthropology*. Dostopno prek: http://web.a.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzMxMjAwOF9fQU41?sid=ff98604e-9bb5-48d8-a567-f94bfdb01ca5@sessionmgr4003&vid=11&format=EB&lpid=lp_1&rid=0 (11. januar 2015).
15. Herzog, Herta. 2004. Kaj zares vemo o poslušalkah dnevnih radijskih nadaljevanj. V *Mediji in občinstva*, ur. Breda Luthar in Dejan Jontes, 111–136. Ljubljana: Založba FDV.
16. Katz, Elihu, Jay G. Blumler in Michael Gurevitch. 2012. Posameznikova uporaba množičnih medijev. V *Mediji in občinstva*, ur. Breda Luthar in Dejan Jontes, 137–154. Ljubljana: Založba FDV.
17. Kolosej. 2016. *Kolosej*. Dostopno prek: <http://www.kolosej.si/podjetje/kolosej/> (22.maj 2016).
18. Kolosej – kino trgi in obiskovalci. 2004. *Navade obiskovalcev kina: raziskava*. Dostopno na: <http://www.kolosej.si/trzenje/trgi-obiskovalci-2004/media/raziskava-2004.pdf> (15. julij 2016).
19. Kovarik, Bill. 2011. *Revolutions in Communication: Media History from Gutenberg to the Digital Age*. The Continuum International Publishing Group: New York in London.
20. Lipponen, Kaisa, Jelena Jefimova in Acacio Rebelo. 2003. *Semiotics of cultures: The Notion of „Cinema-going“*. Bayreuth: Universität Bayreuth.
21. Maltby, Richard. 2003. *Hollywood Cinema*. Blackwell Publishing.
22. McQuail, Denis. 1997. *Audience Analysis*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
23. Meden, Jurij. 2001. Elektronski kino. *Ekran* 38 (9/19). Ljubljana: Slovenska kinoteka.

24. Mesec, Blaž. 1998. *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
25. Mulvey, Laura. 2001. Vizualno ugodje in pripovedni film. V *Ženski žanri: spol in množično občinstvo v sodobni kulturi*, ur. Ksenja H. Vidmar, 271–289. Ljubljana: IHS Fakulteta za podiplomski humanistični študij.
26. Oseba I. 2016. Intervju z avtorico. Dobec, 17. julij.
27. Oseba II. 2016. Intervju z avtorico. Dobec, 26. julij.
28. Oseba III. 2016. Intervju z avtorico. Dobec, 15. julij.
29. Oseba A. 2016. Intervju z avtorico. Dolenja vas, 20. julij.
30. Oseba B. 2016. Intervju z avtorico. Martinjak, 18. julij.
31. Oseba C. 2016. Intervju z avtorico. Martinjak, 21. julij.
32. Oseba 1. 2016. Intervju z avtorico. Martinjak, 19. julij.
33. Oseba 2. 2016. Intervju z avtorico. Martinjak, 19. julij.
34. Oseba 3. 2016. Intervju z avtorico. Dolenja vas, 21. julij.
35. Pušnik, Maruša. 2015. Cinema culture and audience rituals: Early mediatisation of society. *Anthtopological Notebooks* 21 (3): 51–74.
36. Sagadin, Janez. 1995. Nestandardiziran intervju. *Sodobna pedagogika* 46 (7–8): 311–322.
37. *Stare slike*. 2016. Dostopno na: <https://stareslike.cerknica.org/> (30. julij 2016).
38. Termania. 2016. *Polstrukturirani intervju*. Dostopno prek: <http://www.termania.net/slovarji/terminoloski-slovar-vzgoje-in-izobrazevanja/3474922/polstrukturirani-intervju?query=polstrukturirani+intervju&SearchIn=All> (12. avgust 2016).
39. Traven, Janko. 1992. *Pregled razvoja kinematografije pri Slovencih (do 1918)*.

Ljubljana: Slovenski gledališki in filmski muzej.

40. Vogrinc, Janez. 2008. *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Dostopno na: <http://pefprints.pef.uni-lj.si/179/1/Vogrinc1.pdf> (12. avgust 2016).
41. Wyatt, B. Roger. 1999. The Emergence of a Digital Cinema. *Computers and the Humanities* 33 (4): 356–381.
42. Žun, Klemen in Bojan Bajsič. 2014. *Ljubljana – mesto kina: pedagoško gradivo*. Dostopno na: http://www.kinodvor.org/media/ljubljana_mesto.kina_pg.pdf (14. junij 2016).

PRILOGE

PRILOGA A: Transkript intervjuja z osebo 1

Starost: 72 let (leto rojstva 1944)

Spol: ženski

Demografsko ozadje: Rojena v Žerovnici (7 km od Cerknice), izhaja iz delavske družine s sedmimi otroki, poročila se je v Martinjak (4 km od Cerknice), kjer še vedno živi. Delala je kot prodajalka v trgovini z živili, sedaj je upokojena.

1. Kakšen je bil kino?

V Cerknici je bila zelo lepa dvorana, prava kino dvorana. Imeli so žametne stole, mislim da so bili rdeči in rdeče žametne zavese. Cerknica je bila sicer kar daleč, nismo tako pogosto hodili, pa še drago je bilo, ne vem točno koliko denarja ampak mi s kmetov smo si to težko privoščili. Pa tudi starši me niso pustili, ne vem zakaj, ampak uhhh... res niso pogosto dovolili da grem s kolesom v Cerknico. Bila pa sem v kinu tudi v Grahovem. To je bil v bistvu potujoči kino, v dvorani. Imel je raznorazne stole, klopi, vse različno, kar so ljudje prinesli... iz vseh vetrov je bilo. Ta potujoči kino so vozili s staro Balilo, recimo ob 14h je bil v Novi vasi, ob 18h je bil pa isti film v Grahovem. Filmi niso bili ne vem kaj, ampak kaaar naprej se je trgal trak, na galeriji so imeli projektor in kar naprej so »štukvali« in kar naprej se je trgalo. To je bilo res revno, ampak drugega ni bilo.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

Da sem sla jaz film gledat je bilo pa 52. leta, ko sem hodila v 2. razred osnovne šole in je šola organizirala ogled Kekca. V Žerovnici smo se naložil na lojtrni voz in smo se peljali v Cerknico, več kot 2 uri smo se vozil. In pol smo gledal film Kekec - Nad samotnim brezno, mislim da je bil to prvi film od Kekca.

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Saj drugega ni bilo, da bi kje kaj videli. To je bila strašna atrakcija. Hodili smo za zabavo, pa da si videl, kako so oblečeni v filmih, zaradi zgodb. Moj brat Tone je bil bolj svetovljan. On je vsako nedeljo šel v kino. Ampak on je živel v Cerknici, ker je med šolo tam živel.

4. S kom ste obiskovali kino?

Jaz sem hodila s prijateljicami, če so mel pa fanta ali pa punco, pa so šli skupaj s kolesi v kino.

5. Kako ste v kino odšli?

S kolesi se je hodilo. Peš je šel redko kdo, je bilo vseeno malo daleč. Pa makadamska pot, saj si vse čevlje »zlapal« če si šel peš (smeh).

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Aaa seveda, seveda. Za kino si se pač zrihtal. Joj če se spet spomnim na našega Toneta... Takrat smo dobili še pakete z Amerike in je imel svetlo plave hlače in rekle, za tiste čase je bil nekaj posebnega. On si je vse sam »speglou«, vsako nedeljo je »speglou« in tudi punčare so mogle bit lepo oblečene. Talepe obleke smo oblekli, kot za k maši.

7. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

Ah, kje pa. Samo v kino. Če je bil mogoče kakšen selim, ko je prišel s triciklom, če je komu ostalo kaj soldkov, da si je kupil kepico sladoleda.... Ne ne, to se ni šlo nikamor več...

8. Kdo pa je hodil v kino, vse generacije?

Samo mladina, potem ko so se oženili, je redno kdo še šel.

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Tarzan! Jaz se spomnim Tarzana in Jane, to je bil strašno imeniten film, pa kaj je še bilo... tudi Sten in Olio je bil, nemi film, pa Robinson... Pa kot otrok sem šla gledat Kekca, so nas v šoli naložili na lojtrnik, ene 60 otrok na en voz. Pa kavbojske smo hodili gledat, pa partizanske tudi, Neretvo recimo. Pa Vesno smo hodili gledat, pa Ne čakaj na maj in Na svoji zemlji. Pa ko je Bert Sotlar igral, Tistega lepega dne, skupaj z Dušo Počkaj sta igrala. Lepi filmi so bili, ki jih zdaj Slovenci skoraj ne znamo več naredit... Potem sem s svojimi otroki šla gledat Piko Nogavičko.

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

Si bili plakati, kar na roke napisani, na papir, ki je bil za ovit pakete: takrat in takrat je ta film, toliko in toliko je vstopnina.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Ja tudi, seveda. Vsi smo raje hodili gledat zabavne filme, ko je bilo nekaj hecnega. Ampak to Vesno so hodili gledat tudi ponovitve. Partizanski so bli kar grozni, kar strašljivi, ali pa Na svoji zemlji... kar je bilo, gledat se je šlo, kar so dobili. Filme so dobili z vlakom in potem na avtobus v Cerknico in tisto kar so dobili se je šlo gledat.

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Ob nedeljah. Mogoče je bil še v soboto zvečer, pa v nedeljo je bil včasih celo dvakrat. Ker so se sobote delale in tudi šole so bile še v soboto, tako da se je res hodilo ob nedeljah popoldne ali pa zvečer.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

To je bila velika reč! To je bil že razkoš, da si se zrihtal in da so ti doma pustil. Jaz res ne vem zakaj mi niso pustili bolj pogosto jit v nedeljo popoldne v kino, pa da bi mi dali tistih par fičnikov... Občudovali smo tiste lepe igralke in igralce. Ampak ja, to je bilo nekaj posebnega, ni bilo kar tako jit v kino, tako kot greš ti sedaj.

PRILOGA B: Transkript intervjuja z osebo 2

Starost: 81 let (leto rojstva 1935)

Spol: moški

Demografsko ozadje: od rojstva živi v Martinjaku. Izhajal je iz družine s 4 otroki. Delal je kot uradnik in župan, danes je upokojen.

1. Kakšen je bil kino?

Dvorana v Cerknici je bila še kar lepa. Stoli so sicer škripali in dvoranica je bila stara, ampak je bila v redu, sploh ker je bila izpred vojske. Stoli so bili na poklop, leseni, bila je klop, potem pa so se zvrčali sedeži. Bilo pa je tudi lepo platno in zavese.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

Ne spomnim se, res se ne spomnim...

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Sej drugega ni bilo. Sicer mi smo še raje gledali kakšne igre, drame ali pa burke. Ampak smo tudi v kino hodili. Kino ni bil čisto stalno, mislim da so predstave bile vsako nedeljo. Tudi iz Martinjaka smo hodili s kolesom, pa makedamska cesta in je bilo kar težko, ampak vseeno smo se trudili, da bi šli čim večkrat. Hodili smo pa predvsem za zabavo, pa po informacije, če je bil kakšen poseben, znan film. Napovednikov nikoli ni bilo, občasno je bila pred filmom kakšna reklama za kakšnega obrtnika.

4. S kom ste obiskovali kino?

Mešano smo hodili. Pogosto smo sli fantje skupaj, včasih pa tudi smo šli skupaj s puncami. Tudi na zmenke smo hodil, pa prijatelji in znanci, eden se je odločil da gre, pa smo se mu še drugi priključili. Najpogosteje je bilo tako, da je šla večja družba, je bila še pot zanimiva.

5. Kako ste v kino odšli?

Ja s kolesom. Peš je šel redko kdo. Pozimi sploh nismo hodili praktično, ker je bilo preveč naporno, da bi šli v snegu. Pa včasih smo koga še peljali na kolesu, če ni imel svojega (*smeh*).

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Lepo smo se oblekli, praznično, kolikor smo se mogli. Smo se pa po navadi kar hitro dogovorili da gremo, nismo kaj preveč komplicirali.

7. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

Ne. Samo na film.

8. Kdo pa je hodil v kino?

Mladina. Predvsem mladina. Ampak potem ko smo dobili pa televizijo so pa še tisti odrasli, ki so kdaj mogoče šli nehali hodit.

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Najbolj se spomnim Tarzana. Pa partizanski filmi, tega je bilo največ, Neretva, Sutjeska. Pa potem je bila Vesna, pa Charlie Chaplin je bil tudi vmes. Kavbojske, ameriške filme smo radi gledali – sicer so bili vsi enaki, ampak smo jih imeli radi, konje pa da so se malo bojevali. Pa vojaški so nas tudi zanimali, sploh ker so že prej govorili, ko so jih snemali in ko so se ti filmi pripravljali in smo pričakovali predvajanje teh filmov. Marlon Brando je igral Tita in to je bila strašna reč. Hodili smo tudi zaradi igralcev, če je bil kakšen znan.

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

To pa so bili plakati na oglasni deski pred kino dvorano. Tak stenčas je bil. Če so bili pa kakšni pomembni filmi se je kar razvedelo, kaj se predvaja. Nismo toliko spremljali, kaj točno je v kinu. Nekdo je zvedel, potem pa je šlo po vasi. Saj so se dlje časa vrteli isti filmi. Pa po radiu so tudi te informacije povedal.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Bolj smo se smejali, ker smo tudi raje in večkrat hodili gledat take filme. Žalostnih ni noben preveč maral

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Ob nedeljah popoldne ali pa zvečer.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

To je bilo spoznavanje, za osebno razgledanost pa za zabavo, ker je bilo zabavno tam, pa druženje s prijatelji. Nismo ves čas hodili, je bilo kar kampanjsko, se je našla neka družba prijateljev, pa smo hodil neki časa gledat kar pogosto, pol se je pa spet malo ponehalo.

PRILOGA C: Transkript intervjuja z osebo 3

Starost: 74 (letnik rojstva 1942)

Spol: ženski

Demografsko ozadje: rojena v Dolenji vasi (1 km od Cerknice), od 16 leta naprej je delala v

tovarni v Cerknici, sedaj je upokojena in še vedno živi v Dolenji vasi.

1. Kakšen je bil kino?

To je bila stara dvorana. Stoli so bili leseni na balkonu pa so bile celo klopi. Bilo je samo platno, ne spomnim se, da bi bile kakšne zavese, mislim da so jih dodali šele potem po obnovi. Ampak takrat jaz nisem več hodila v kino.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

To se ne spomnim.

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Za zabavo, za razvedrilo. Sami lepi igralci so bili. Bil je še Gregory Peck, Kirk Douglas, Ava Gardner, Gina Lollobrigida, Lee Martin, Sinatra ... Zelo so bili lepi, lepo oblečeni, zaljubljeni in to smo radi gledali.

4. S kom ste obiskovali kino?

Prvo smo hodile punce, ko smo bile mlade, prijateljice. Dve, tri in smo šle skupaj. Seveda, potem, če je bila ljubezen smo pa še s fantom.

5. Kako ste v kino odšli?

Hodili smo peš iz vasi, peš, ker nismo še imeli koles. V glavnem smo šli peš iz Dolenje vasi v Cerknico. Tudi pozimi smo šli, in to v salonarjih in najlonkah. Nas je zeblo kot peske (*smeh*). Ampak pozimi nismo šli prav vsako nedeljo, ker je bilo premraz.

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Prav veliko nismo imeli, oblekli smo se tako kot za k maši. Ta lepo kar smo imeli, tahmašno.

7. Kdo pa je odhajal v kino?

Samo mladi. Odraslih ni bilo, pa oni tudi niso čisto razumeli tega pojava. Njim ni bilo zanimivo, ker niso nikoli se srečali s kinom in si ga niso niti želeli spoznati. Pa na kmetih je vedno bilo delo, niti niso imeli časa, denarja pa še manj.

8. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

Ko smo bile mlade takoj domov, ker nas je mama čakala. To ni bilo kar tako, smo takoj po koncu kina jit domov. Ko smo imele pa fante, smo pa šli malo v Hotel, na kakšno pijačo, da je bilo malo bolj zanimivo.

Hotel? To je bila restavracija poleg kina, če se je kam šlo, se je šlo tja.

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Jaz sem rada gledala vesterne, kavbojce, ker je bil zmeraj srečen konec (*smeh*). Pa tudi ljubezenske, če so bili, je bil vedno lep konec. Tudi partizanski so že bili, mislim da smo šli Most na Drini gledat, pa Bitko na Neretvi, pa Kekca smo gledali. Tudi slovenski so bili –

Vesna, pa Ne čakaj na maj, to je bilo sploh lepo.

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

So bili plakati, tudi kar na vratih kina je bil plakat kateri film bo. Menda so tudi po radiu povedali, ampak mi smo radio poslušali samo muziko. Potem kasneje pa so bili filmi tudi v Brestovem obzorniku napisani, potem je bilo več objav in bolj pogosto. Ampak potem smo bili že starejši in pol se drugače počutiš in zanimaš.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Tudi sem jokala, so bili taki trenutki, da so ti kar solze pritekale. Večkrat sem se smejala in uživala v tistem dogajanju. Smo tudi rajši hodili gledat zabavne. Tisti Most na Drini in taki je bilo pa grozljivo, ker smo se bali vojske...

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Predvajali so ob nedeljah popoldne in ob sobotah tudi. Jaz sem hodila ob nedeljah popoldne, skoraj vsako nedeljo, ni bilo tako poceni, ampak toliko sem si vzela, da sem šla lahko vsako nedeljo v kino. Potem ko smo dobili televizijo pa nismo skoraj več hodili.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

To je bila največja zabava kar smo jo imeli. Največ je bilo tisto: bomo šli pa v kino! To je bila ena radost, eno zadoščenje in eno veselje. In smo se zelo veselili, da bomo šli konec tedna v kino.

PRILOGA Č: Transkript intervjuja z osebo A

Starost: 46 (letnik rojstva 1970)

Spol: ženski

Demografsko ozadje: rojena v Dolenji vasi, končana srednja ekonomska šola, zaposlena v Cerknici, še vedno živi v Dolenji vasi.

1. Kakšen je bil kino?

Joj, stoli so bili leseni, oštevilčeni in vsi popisani (*smeh*). Nekje je pisalo »dolenjske prde« (*smeh*). Imeli so okrogel naslon. To se spomnim za Cerknico. Ampak mi smo bili generacija, ki je hodila tudi že v Ljubljano. Ko smo naredile izpit, smo šle s puncami v Kino Šiška, pa v Kinodvor smo šle, pa na Miklošičevo nekam... Tam so bili stoli že tapicirani, pa niso bili v ravni vrsti, je bilo že dvignjeno. Pa večji ekran je bil, pa sinhronizirano ozvočenje, veliko boljše kot v Cerknici.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

V sedmemu razredu, smo gledali un film od Jezusa, ko se morje odpre in so šli ljudje in živali čez. Ni bil Noe... Mojzes! Nismo šli s šolo, s prijatelji smo šli. Joj, to je že 30 let po tamalm nazaj.

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Zato ker je bilo moderno jit v kino. Pa drugače je bilo, mi smo doma sicer že imeli barvno televizijo ampak ni bilo tako fino kot zdaj. Ker so vsi šli, pa sem šla še jaz v kino, za zabavo.

4. S kom ste obiskovali kino?

Punce. Večinoma punce, potem pa družba dolenjska, mešano.

5. Kako ste v kino odšli?

Peš. Dobil smo se pri gasilnem domu, pol smo pa šli peš do Cerknice.

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Čist normalno. Za v kino se nismo nič zrihtal. Kot za v šolo ali pa za v nedeljo. Kavbojke pa majčko, ne bele srajčke ampak navadno.

7. Kdo pa je hodil v kino?

Malo je bilo starejših. Večinoma otroci in mladina iz osnovne šole pa mogoče še iz srednje. Starejši pa v Cerknico niso hodili. Potem v Ljubljani je bilo pa že bolj raznoliko, so bile tudi družine pa odrasli. Je videt, da smo bolj na kmetih, da se ni toliko hodilo okrog...

8. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

Ja seveda! Po kinu smo včasih šli... Kina je bila bolj zvečer, mi nismo bili sicer tisti letniki, ki so tako pogosto hodili... Smo šli k Selimu na sladoled ali pa na Jezero, k Mulcu smo hodil na pijačo pa sadno kupo. Ni bil samo film pa domov, ampak je bilo še druženje. K Pesjaku smo tudi hodili (op.a gostilna v vasi).

Potem v Ljubljani smo šli pa na burek, ali pa v McDonalds, potem, ko je že bil.

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Ta Mojzes je bil menda ameriški, pa dva dela sta bila, se spomnim. Ne spominm se, kaj sem še gledala v Cerknici. V Ljubljano smo pa šli, ko je bil Titanik, sem bila tudi še mlada takrat (smeh), menda sem da gledala petkrat. V Ljubljano smo pa hodili bolj moderne filme gledat, take ko je bila tudi po televiziji reklama. Kakšne komedije večinoma.

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

Kar plakat je bil nekje obešen, pa od ust do ust je šlo. Pa mama je prinesla Brestov obzornik pa smo tam videli. Nekdo je prebral plakat, pa je povedal naprej, pa smo šli.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Bolj smejala kot jokala. Ampak pri Titaniku sem pa vsakič jokala, pa sem ga gledala večkrat

(smeh). Ker smo rajši gledal kakšne komedije ni bilo toliko joka.

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Mojzesa smo šli gledat v nedeljo popoldne. Pa v Ljubljano smo tudi hodile popoldne, ker je bil še dan ko smo šli. Včasih pa tudi zvečer no. Pa vedno za vikend, nikoli med tednom.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

Razkoš, neki drugače. Malo drugače kot vsakdanje, da ni bilo vedno enako druženje na vasi. Potem ko smo pa izpite naredile smo šle pa s kolegicami same v kino, da je bilo drugače, da se je nedelja ubila (*smeh*).

PRILOGA D: Transkript intervjuja z osebo B

Starost: 50 (letnik rojstva 1966)

Spol: ženski

Demografsko ozadje: rojena v Dolenji vasi, končana gimnazija Ledina in Ekonomska fakulteta, živi v Martinjaku in je zaposlena v Ljubljani.

1. Kakšen je bil kino?

V Cerknici je bil temen kino, leseni stoli, neudobni. Cela vrsta se je držala skupaj, niso bili nič oblazinjeni pa naravnost, niso bile vrste nič dvignjene. Včasih si dobil kakšnega velikega pred sabo, pa nisi nič videl. Pa skos so neki težili, če si kej klepetal... Eni so imeli pa prav svoje sedeže menda, ker so zelo pogosto hodili. Pa balkon je imel. Pa zavese ob straneh. Zvok je bil pa predvsem odvisen od filma. Ko sem šla v srednjo šolo, leta 1981, sem pa v Ljubljano začela hodit. Tam so bili pa mehki sedeži, bolj udobna dvorana, tudi večje platno je bilo. Pa večje platno je bilo, boljši zvok in boljša slika. Najboljše je bilo pa da so bile vrste zadaj bolj dvignjene. Hodili smo v Komuno in v kino Vič. Potem smo z otroki hodili pa v Kolosej, pa se ne spomnim kaj smo gledali.

2. Kaj je bil prvi film, ki ste ga videli v kinu?

Prvi film je bil zagotovo kakšen partizanski. Ne vem pa katerega...

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Za druženje, pa za zabavo in razvedrilo.

4. S kom ste obiskovali kino?

Prijateljice najprej. Z Jasno sem še največ hodila... V Ljubljani smo šle pa tudi, najprej s sošolkami, potem pa z Vladotam (mož).

5. Kako ste v kino odšli?

Peški. Vedno peš. **Zakaj niste šli s kolesi?** Nevem, v šolo smo vedno hodili s kolesi, v kino pa nikoli. Eni niso imeli koles pa smo šli potem kar vsi peš, ali pa niso vsi imeli luči na kolesu, ali pa ni gorela, pa je bla tema ko smo šli domov in ni bilo praktično (*smeh*). Pa potem v Ljubljani tudi, smo šli kar peš iz šole, ker je Ledina bila itak blizu. Šele potem kasneje smo šli kdaj z avtom.

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Ne nič posebnega, ponavadi smo šli kar iz šole. Smo bili v kavbojkah in majčkah, tako kot za v šolo pač.

7. Kdo vse je odhajal v kino?

Prav stari sicer niso hodili. Odrasli so pa hodili. Takrat še ni bilo toliko barvnih televizij in potem so hodili gledat najbolj zanimive filme v kino. Čeprav, ko je prišla televizija je bilo že manj obiska pomoje... Mladina je največ hodila, tako kot zdaj verjetno.

8. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

Ja, to smo pa šli. Ponavadi če je bil čas smo šli že pred kinom. V Cerknici smo šli k Selimu, v Ljubljani pa včasih tudi na kakšno pico ali pa na tortico, pa večinoma prej, potem smo mogli hitro na avtobus.

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Partizanske smo hodili gledat v Cerknici: Drvar, Bitka na Neretvi, Sutjesko. Pa Petek trinajstega se spomnim, so bila tam v vasi zložena ena drva, smo se kar pod roko držali, nas je bilo tako strah (*smeh*). Potem v Ljubljani pa ameriške, taki ki še niso bili po televiziji, da so bili bolj aktualni. Od Bud Spencerja pa Terence Hilla filme smo tudi gledali. Zadnji kitajski cesar se spomnim da sem gledala v Komuni.

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

V Cerknici so bile pa take steklene omarice, pa je bilo napisano kateri filmi so. Pa včasih so se pred filmi predvajali še kakšni odseki drugih filmov, ki so se predvajali ali pa ki se še bojo. Za Ljubljano so bile v časopisu objave, v Dnevniku. Pa smo si tam pogledali, kaj je.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Če so bile kašne »ljimonjadice« smo kar jokali. Fantje že niso no, ma punce pa kar smo (*smeh*). Če so bile pa komedije smo šli pa tudi komedije gledat. Smo se rajši smejal no.

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Ma mi, ki smo bili še v osnovni šoli smo lahko hodili samo popoldne, ne na večerno predstavo. Jih je Popek vahtal! **Popek?** On je bil učitelj za telovadbo. Si dobil ukor, če te je dobil, če si šel na večerno predstavo pa si bil mlajši od 15 let. Ne vem, prva kina je bila verjetno ob 18h, potem za starejše je bila pa ob 20h, ob nedeljah smo hodili, ni bil kino vsak

dan! Mogoče je bil še kakšno soboto pa petek, med tednom pa ni bilo.

V Ljubljani smo šli pa kar direkt iz šole, na bolj popoldanske predstave, ker smo potem mogli jiti na avtobus pa domov. Tako da v Ljubljano nismo hodili med vikendom, smo med tednom.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

Dokler smo bili mlajši pa v Cerknici je bil to še en poseben dogodek, ker to ni bilo kar vsak dan. Smo kar planiral kdaj bomo šli in tako. V Ljubljani smo se pa ravno tako prej zmenili kdaj bomo šli v kino, ni bil čisto navaden dogodek ampak prav nekaj poseben pa tudi ne no.

PRILOGA E: Transkript intervjuja z osebo C

Starost: 50 (letnik rojstva 1966)

Spol: moški

Demografsko ozadje: Rojen v Martinjaku, končana srednja strojna šola v Ljubljani in Fakulteta za pomorstvo in promet. Zaposlen je v Postojni, živi v Martinjaku.

1. Kakšen je bil kino?

Trde sedeže je imel, neudobno je bilo, niti približno tako udobno, kot je zdaj. Pa včasih se je trak utrgal. Platno ni bilo ful veliko, ampak je bilo kar v redu. Več smo v kino hodili potem, ko smo šli v srednjo šolo v Ljubljano. Tam je bila pa tudi tehnika boljša pa večje dvorane, bolj sodobne in udobne. Najpogosteje smo šli v Šiško, na Vič pa v Komuno. Pa v kino Union in Sloga smo šli tudi. Potem pa mogoče ene dvakrat še v Kolosej, več pa ne.

2. Kaj je bil prvi film, ki ste ga videli v kinu?

Ma jaz še za zadnjega ne vem, kaj šele za prvega (smeh). Res se ne spomnim, verjetno kaj partizanskega.

3. Zakaj ste sploh odhajali v kino?

Ko smo bili majhni, za zabavo. Je bilo nekaj drugačnega jiti v kino. Potem v Ljubljani pa tudi no, kakšne bolj popularne in zanimive filme smo šli gledat, jaz sem rad gledal vestrne pa kakšne pustolovske.

4. S kom ste obiskovali kino?

S prijatelji iz vasi večinoma. Smo se zmenili pa smo šli. Potem pa z ljubljansko družbo, s kakšnimi sošolci pa tako. Potem ko smo pa punce dobil, smo pa še s puncami hodili, ali pa večje družbe.

5. Kako ste v kino odšli?

Ja v Cerknico smo hodili s kolesi ali pa s kakšnim delavskim avtobusom. Odvisno od ure, pa pozimi tudi nismo šli s kolesi. Pol v Ljubljani smo pa hodili večinoma peš po centru. Kasneje pa z avtom, ko smo že imeli izpite, pa če smo šli za vikend.

6. Ali so prej potekale posebne priprave?

Eh, mi fantje sploh ne (smeh). Tako kot smo hodili v šolo, nič posebnega no. Nismo lih smeli biti raztrgani ali pa umazani, ampak drugače pa ne... Smo se pa prej zmenil da gremo, smo malo planirali obisk kina, ko smo bili mlajši. Potem pa ne več, tako kot ti zdaj nič ne planiraš.

7. Kdo vse je odhajal v kino?

Hm... večinoma mladina. Največ je bilo mladine. Pa kakšni odrasli tudi, samo oni mislim da so bolj hodili na tisto pozno predstavo. Nevem kdaj smo mi hodil, verjetno okrog 18h, al pa 19h, takrat je bila sama mladina. V Ljubljani je bilo pa vse živo. Sploh če so bili kakšni zanimivi filmi. Takrat so bile vse generacije v dvorani.

8. Ali ste preden ste si ogledali film ali po njem odšli še na pijačo, večerjo?

V Cerknici na sladoled. Sej je bilo sam to, pa ponavadi se nam je mudilo domov. V Ljubljani pa smo šli še na kakšno pijačo ja, ali pa pico. Včasih smo šli pred, včasih pa po kinu, kakor smo imeli čas...

9. Kaj ste najpogosteje odšli gledat?

Ma v Cerknici ne vem če so vrteli kej drugega kot partizanske ali pa so bili ravno za vikend sami taki. Mogoče tudi zato, ker ni bilo raznolikosti nismo tako pogosto hodili v kino. V Ljubljani je bila pa izbira, smo pa hodil bolj pustolovske pa komedije. Noben ni hotel več gledat partizanskih, ker so bili potem tudi po televiziji. Naslovov se pa ne spomnim...

10. Kako pa ste izvedeli, kateri filmi se predvajajo?

V Cerknici je bila omarica pa je bilo notri napisano, kateri filmi so, pa v Brestovem obzorniku, na koncu, je bil potem tudi kino spored za cel mesec, se mi zdi. V Ljubljani so bili pa tudi po mestu plakati, pa v časopisu je bilo napisano. Se je kar dalo izvedet kateri filmi se vrtijo.

11. Ali ste v kinu kdaj jokali? Ste se v kinu večkrat smejali kot jokali?

Jaz nisem nikoli jokal! Punce pa so, sploh če je bilo kej groznega. Ampak tudi filmi, ki smo jih hodili gledat niso bili taki, da bi jokali. Noben ni preveč maral takih filmov za jokati.

12. Ob katerih dnevih in urah ste najpogosteje hodili v kino?

Ob sobotah ali pa ob nedeljah popoldne, v Cerknico. Vedno za vikend, ne vem niti, če se je med tednom kej predvajalo. Potem v Ljubljani pa mešano. Včasih po šoli, smo šli med tednom, samo takrat bolj popoldne, ker smo lovili zadnji avtobus za domov, je bil ob 20h menda. Če smo šli pa z avtom, smo šli pa ponavadi za vikend pa bolj zvečer, ker nismo bili od

nikogar odvisni.

13. Kaj je pomenilo oditi v kino?

Kaj pa vem... Bil je nek dogodek, neki posebnega, ne čisto navaden dan. Samo potem kasneje, ko smo šli večkrat, pa ko je prišla barvna televizija, ni bilo več tako zanimivo. Saj je bil vseeno dogodek, ma ne pa več tako poseben.

PRILOGA F: Transkript intervjuja z osebo I

Starost: 23 let (letno rojstva 1993)

Spol: Moški

Demografsko ozadje: Živi v Dobcu (7,4 km od Cerknice), dokončana srednja veterinarska šola, med študijem na Biotehniški fakulteti je prebival v Ljubljani.

1. Kakšen je kino?

Vedno sem obiskoval samo Kolosej v Ljubljani, tako da primerjave ne morem delati, drugače pa ima mislim da ima 12 dvoran, nekatere večje od drugih, udobne oblazinjene sedeže, ki se vzpenjajo tako, da ima vsaka naslednja vrsta neoviran pogled na veliko platno, poleg tega pa imajo stoli držala za hrano in pijačo. Med dvoranami je tudi WC, tako da med daljšim filmom, ne rabiš delati dolge poti. Prodajalne vstopnic imajo sodobne blagajne, kjer lahko na zaslonu računalnika izbereš vrsto in številko sedeža kjer želiš sedeti ter prodajalno hrane, pijače in sladkarij, katere lahko odneseš sabo v kinodvorano.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

Joj, ne spomnim se natančno, ampak mislim da je to bil Star Wars – vstaja klonov. To mislim da je bilo leta 2002, torej sem bil star nekih 9 let. Bilo je posebno doživetje in čisto drugače od vsega kar sem bil navajen. Super je bilo!

3. Zakaj sploh odhajaš v kino?

V kino odhajam zaradi tega, ker se zaradi same dvorane lažje vživim v film. Čeprav lahko vsak film doma »zlowdam« na računalnik je kino še vseeno drugačna izkušnja in doživetje. Predstavlja mi obliko razvedrila, preživljanje prostega časa, druženje s prijatelji. Pa kakšne nove informacije dobim pa tako...

4. S kom obiskuješ kino?

V kino greva navadno skupaj s punco, včasih pa se za obisk kina odločimo skupaj s prijatelji ali pa s sorodniki. Ampak najpogosteje grem s punco.

5. Kako greš v kino?

Odkar imam izpit za avto, se vedno pripeljem z njim, pred tem, pa sem uporabljal javni prevoz. Če grem od doma je avto nujen, ko sem bil pa v Ljubljani, pa če ne bi bil Kolosej tako daleč od Rožne in centra, potem bi še mogoče šel peš ali s kolesom, ampak do BTCja je pa kar daleč.

6. Ali pred odhodom potekajo kakšne posebne priprave?

Ne. Za v kino se oblečem kot če bi šel v mesto, edine priprave so pregled sporeda, da se odločim kateri film bi si ogledal, ali pa še to opravi med samo vožnjo v kino. Zgodilo se je tudi že, da sem izbral film šele ko sem prišel v Kolosej. Ampak ni pa to nič posebnega, nič ne misliš na to, kot na neko posebno priložnost.

7. Ali greš, preden si ogledaš film ali po njem, še na pijačo, večerjo?

Skoraj vedno, ker smo vedno hodili pred ali po filmu v McDonalds in to ostaja kar navada. Mogoče kdaj še kakšen sprehod po trgovinah, ker so ravno blizu, pa še to bolj zaradi punce (*smeh*).

8. Kdo pa vse hodi v kino?

Vse generacije. Najmanj je starejših, se mi zdi. Ogromno pa je otrok, ki v kinu lahko tudi rojstne dneve praznujejo. Pa seveda neke mlajše generacije.

9. Kaj greš najpogosteje gledat?

Bolj kot sam žanr filma, dajem prednost igralski zasedbi. Vseeno pa se največkrat odločim za komedije in akcijske filme. Grozljivke mi niso blizu, pa kakšne drame so mi tudi bolj dolgečasne, tako da gleda na to, a je vse skupaj bolj zabavno, kakšnih žalostink ne maram.

10. Kako izveš kateri filmi se predvajajo?

Vidim različne plakate po mestu, oglase, trailerje po internetu ali prek prijateljev, ki bolj spremljajo filmsko sceno in mi priporočijo naslove filmov vrednih ogleda. Ampak ja, večinoma prej pogledam na internet, da vidim še ure predstav in kako dolgo film traja.

11. Ali si v kinu kdaj jokal/a? Si se v kinu večkrat smejal/a kot jokal/a?

Zagotovo pride v kakšnem filmu trenutek, ko zaradi situacije človeka stisne pri srcu, drugače pa se že samo zaradi žanra filmov, ki jih v glavnem gledam, nasmejim. Punca pa večkrat tudi joka, tudi takrat ko mogoče to ne bi bilo potrebno (*smeh*).

12. Ob katerih dnevih in urah najpogosteje hodiš v kino?

Ure so večinoma pozno popoldanske ali večerne, saj prej se redko kateri film predvaja, dostikrat tudi ni časa, da bi lovil prve ure predstav. Kino pa mislim, da obiščem večkrat med tednom kot za vikend.

13. Kaj danes pomeni oditi v kino?

Druženje, preživljanje prostega časa, zmenek s punco. Film niso narejeni ravno da bi

informirali ampak da bi zabavali, vsaj ti, ki jih najpogosteje gledam.

PRILOGA G: Transkript intervjuja z osebo II

Starost: 24 (leto rojstva 1992)

Spol: ženski

Demografsko ozadje: Od rojstva živi v Dobcu (7,4 km od Cerknice), končala je Gimnazijo Postojna, med študijem na Fakulteti za družbene vede pa živi za Bežigradom v Ljubljani.

1. Kakšen je kino?

Odvisno kje, filmske predstave sem si ogledala že v kulturnem domu, kjer so le spustili platno čez odrsko zaveso, z neudobnimi stoli in slabim ozvočenjem. Zato se raje odpravim v kino, kot so Kolosej, Cineplex, z udobnejšimi stoli, ozvočenjem, boljšo sliko in resolucijo. Sicer pa je odvisno, enkrat sem si film ogledala na prostem, ko smo sedeli na tleh, pa sploh ni bilo toliko pomembno, da ni toliko udobno, saj tega ne doživim velikokrat.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

Če se spominjam pravilno je bilo na začetku osnovne šole, v okviru šolskih dejavnosti. Ne spomnim pa se kaj smo šli gledat, verjetno kakšno risanko.

3. Zakaj sploh odhajaš v kino?

Ker mi je všeč, da vidim filme na velikem platnu, sploh tiste, ki jih že dolgo pričakujem. Pogosto z odhodom v kino samo preganjam dolgčas, ali pa je deževen dan in se nimaš dat kam drugam. Drugače je pa meni to predvsem zabavno doživetje.

4. S kom obiskuješ kino?

Z družino, šolo, prijatelji. Najprej sem šla v kino s šolo, sploh so nas peljali v Ljubljano. Pa tudi starši so nas kdaj peljali. Potem v gimnaziji smo se pa z vlakom opravili do Ljubljane, najprej v šoping, potem še v kino. Sedaj, ko sem med tednom v Ljubljani je pa sploh enostavno...

5. Kako greš v kino?

Od doma z avtom, vlakom, avtobusom, sedaj ko sem v Ljubljani z ljubljanskim potniškim prevozom ali peš.

6. Ali pred odhodom potekajo kakšne posebne priprave?

Ja, dokler nisem začela živeti v Ljubljani so definitivno bile priprave. Potrebno je bilo zbrati prijatelje, določiti dan, film, način prevoza. Danes se lahko spomnim pol ure pred filmom in sem v kinodvorani, tako da sedaj se nič ne pripravljam posebej (*smeh*).

7. Ali greš, preden si ogledaš film ali po njem, še na pijačo, večerjo?

Ne vsakič, vseeno pa je do tega prišlo. Največkrat na pijačo odidem po predstavi, ko smo zraven tudi kaj prigriznili. Sploh pa že v kinodvorano vzameš kokice in pijačo, tako da se lahko že s tem naješ (*smeh*).

8. Kdo pa vse hodi v kino?

Vsi. Res vsi. Vidiš vse, od majhnih otrok s starši, osnovnošolcev, srednješolcev, študentov, odraslih pa do starejše generacije, ki si predvsem rada odlega kakšne zgodovinske filme. Res je dostopen vsem.

9. Kaj greš najpogosteje gledat?

Akcije, komedije, v mlajših letih pa sem hodila gledat predvsem risane in animirane filme.

10. Kako izveš kateri filmi se predvajajo?

Internet. Pogledam kakšne trailerje, pa včasih kakšen zanimiv film vidiš tudi v napovedniku pred filmom, pa ti ostane v glavi in ga potem poiščeš. Ampak v glavnem internet. Pa sestra mi kaj priporoči, ker ona to bolj spremlja. Če pa se odločam na hitro, potem pa samo pogledam, kaj je zanimivega, in če mi ura ustreza.

11. Ali si v kinu kdaj jokal/a? Si se v kinu večkrat smejal/a kot jokal/a?

Ne spominjam se, mislim da tudi nikoli nisem gledala filmov, kot so drame in podobno. Sem pa najverjetneje kdaj potočila kako solzo. Filmi, ki jih v večini primerov hodim gledat v kino so akcije ali komedije. Tako, da sem vsekakor večkrat odšla nasmejana iz kino dvorane.

12. Ob katerih dnevih in urah najpogosteje hodiš v kino?

Najpogosteje grem v kino v torek zvečer, ker je kino dan. Je pa odvisno tudi od volje, časa in filma, ki se predvaja takrat.

13. Kaj danes pomeni oditi v kino?

Ko sem bila mlajša je bil kino nekaj posebnega, že iz razloga, da nam ni bil toliko dostopen in je pomenil izlet v prestolnico skupaj s starši ali šolo. Veliko platno, velike kokice, velika coca-cola, velik stol, veliko ljudi. Vsekakor nekaj posebnega. Sploh ni bilo toliko pomembno kaj bomo gledali, le da gremo. Danes je obisk kina večinoma izbira ob deževnih ali mrzlih dneh, ko ni kaj za početi. Vseeno pa kdaj pride tudi do tega, da se kakšnega filma izjemno veselim in že vnaprej načrtujem ogled.

PRILOGA H: Transkript intervjuja z osebo III

Starost: 25

Spol: Ženski

Demografsko ozadje: Živi v Dobcu, končana srednja ekonomska šola v Postojni, zaključuje študij Družboslovne informatike, zaposlena je v Ljubljani.

1. Kakšen je kino?

Obiskala sem dva kina: kino Kolosej in kino Bežigrad. Za razliko od kina Bežigrad ima Kolosej zame nek pridih veličine...ne najdem boljšega izraza, čeprav sem prepričana, da obstaja. Ko sem bila majhna deklica in sem videla Kolosej me je prevzel. Ko prideš po mnogih stopnicah v veliko dvorano, v kateri se nahajajo kipi (lev, rimski vojak) in v kateri se ob strani vrtijo napovedniki, se je moj pogled vedno ustavil na prodajalni bonbonov, ki je bila levo od vhoda ali na tekoče stopnice, ki so bile zame vedno imenitne. Bežigrad sem obiskala prič letos in ni pustil slabega vtisa. Je neprimerljivo manjši in združen z lokalom. Kolosej ima več dvoran in vse se mi zdijo kar velike medtem, ko ima kino Bežigrad le eno, ki je manjša od povprečne Kolosejeve. Stoli so udobni v obeh kinih, upam pa si reči, da so v kino Bežigrad nekoliko nižji (ni mišljeno kot slaba stvar). Samemu platnu nikoli nisem posvečala velike pozornosti, lahko pa rečem, da je kvaliteta zvoka malo boljša v kinu Bežigrad. Če ocenjujem vse skupaj bi lahko rekla, da je trenutno ogled filma v kino Bežigrad nekoliko prijetnejši. Ampak na Kolosej me vseeno vežejo lepi spomini, zato bi mu vseeno dala dobro oceno, četudi mu je z leti upravičeno močno padel ugled.

2. Kateri je bil prvi film ki ste si ga ogledali v kinu?

Če se prav spomnim je bil prvi film, ki sem si ga ogledala v kinu, »The tiger movie«. To je animiran film, risanka, ki se odvija v svetu medvedka Pooh-ja. Nimam spomina na to, kateri razred sem bila ali koliko let sem imela v času obiska, ampak če na hitro pokukam kdaj je film izšel (op. a respondentka preveri leto izida) ... Film je izšel je leta 2000, kar pomeni, da sem bila stara okvirno 9 let, ko sem prvič obiskala kino. Ni pa bila kakšna posebna priložnost. Verjetno smo bili ravno dovolj veliki, da smo zdržali skozi cel film in so nas peljali med poletnimi počitnicami.

3. Zakaj sploh odhajaš v kino?

Zato, ker so nekateri filmi vredni velikega platna, ki popestri celotno izkušnjo. Seveda lahko počakam na film in ga pogledam doma na računalniku / TV, vendar glede na to, da v kino načeloma ne gremo sami je to poleg dodane vrednosti samemu filmu (veliko platno, kokice, zvočni efekti) prijeten način preživljanja prostega časa skupaj z družino / prijatelji / partnerjem.

4. S kom obiskuješ kino?

Prvič sem kino obiskala v družinskem krogu. Moja mami in oba moja brata ter, če me spomin ne vara, dve teti in še nekaj bratrancev in sestričen... ne morem zagotovo zatrditi koliko nas je bilo otrok ampak načeloma je zasedba ostajala ista čez leta. Menjali so se naši spremljevalci (starši, tete, strici,...) sama mladina pa je ostajala načeloma ista katere število se je razpenjalo med 5 in 10 otrok. Ali to, ali pa smo šli samo naša družina. Od osnovne šole naprej pa je bila moja najpogostejša partnerka za obisk kina moja sestrična in najboljša prijateljica Eva. Nekaj filmov sem si za čas študija ogledala brez nje, vendar veno v krogu prijateljev. Kino je tako zame vedno pomenil neko izkušnjo / dejavnost, ki jo delim s svojimi bližnjimi ali prijatelji.

5. Kako greš v kino?

Do začetka študija, ko sem se preselila v Ljubljano, smo se do kina vedno peljali z avtomobilom. Med krajem, v katerem živimo, in Ljubljano, kjer je nam najbližji kino, je dobrih 60 km razlike. Kadar sva šle z Evo sami in dokler nisva imeli voznškega izpita, sva za pot do Ljubljane izbrali vlak. Sedaj, ko večino časa preživim v Ljubljani, pa se do kina najpogosteje peljem s trolo.

6. Ali pred odhodom potekajo kakšne posebne priprave?

Da. Obisk kina oziroma obisk Ljubljane ni bil nikoli nekaj vsakdanjega, toliko manj dokler sem obiskovala osnovno šolo, tudi kasneje srednjo. Pred obiskom sem, kot otrok, skrbno izbirala kaj bom oblekla, kaj bom obula, kakšna bom moja pričeska. Skratka obisk kina 15 let nazaj bi lahko primerjala z »going out« danes. Danes, posebnih priprav pred obiskom kina nimam več.

7. Ali greš, preden si ogledaš film ali po njem, še na pijačo, večerjo?

Za čas osnovne in srednje šole (torej, dokler se nisem za potrebe študija preselila v Ljubljano) smo šli obvezno, pa naj bo z družino ali z Evo, v McDonald's. To je bila tradicija. Na pijačo po kinu ali pred sem šla le 1x ali 2x pa še to sedaj v zadnje pol leta, prej nikoli.

8. Kdo pa vse hodi v kino?

Vsi, mislim da v kino res prihajajo vse generacije in tudi izbor filmov je primeren za vsakega posameznika. Toliko je žanrov in izbire, da si vsak lahko izbere nekaj zase.

9. Kaj greš najpogosteje gledat?

Kot dijakinja / študentka najpogosteje avanturistične akcije / kriminalke / komedije. Primer: Batman, Man in black, Avengers, Sherlock Holmes, Pirates of the Caribbean itd. Nikoli drame. Kot osnovnošolka pa risanke, kot so »The Tiger movie«, »Finding Nemo« in »Car wash«.

10. Kako izveš kateri filmi se predvajajo?

Večinoma kar na spletni strani Koloseja, pogledam spored in se odločim. Na splošno pa kar spremljam filmsko sceno in točno vem, kaj mi je všeč. Včasih tudi po napovednikih in

trailerjih vidim, kaj bo novega.

11. Ali si v kinu kdaj jokala/a? Si se v kinu večkrat smejal/a kot jokala/a?

V kinu sem jokala 1x. Na koncu zadnjega filma »Man in black« - 4 leta nazaj. Pred tem nima spomina, da bi me kateri od filmov ganil do solz. Ok, mogoče me je malo ganil prizor na koncu zadnjega filma »Fast and furious« in mogoče bi potočila kakšno solzo, če ne bi imela zraven en kup bratrancev pri katerih ne moreš ostati dolgo resen. Zagotovo sem se večkrat smejala. Načeloma vztrajam na filmih, kjer ni drame in posledično žalostnih prizorov. Neprijetno mi je jokati med filmom oz. se spravljam v slabo voljo zaradi stvari, ki niso resnične in niso moj problem. Se pa zelo rada smejem in mi ni nerodno, če sem edina, ki se glasno krohota v dvorani dokler me ne začnejo izdajati trebušne mišice.

12. Ob katerih dnevih in urah najpogosteje hodiš v kino?

Včasih se je kino obiskovalo za vikende. Načeloma zato, ker je bil za vikend čas in prevoz. Sedaj pa večinoma obiskujem kino med tednom, ko sem v Ljubljani, saj vikende preživljam v domačem kraju. Dokler smo bili odvisni od prevoza se je načeloma gledalo film ob zgodnji uri (15ih, 16ih,...) saj je bilo potrebno priti nato še do doma. Odkar sem v Ljubljani mi je vseeno za uro, ampak vseeno prav zelo poznih predstav ne gledam in nekako lovim filme, ki se začnejo med 18.00 in 20.00.

13. Kaj danes pomeni oditi v kino?

Včasih je iti v kino pomenilo svojevrstno doživetje. Kot sem že maloprej omenila, so se priprave na obisk kina pričele že kakšen dan ali dva prej. Obisk kina je bil nekaj posebnega, nekaj kar se je zgodilo 1x na leto in je imelo nek svoj poseben čas. Film sam po sebi niti ni bil toliko pomemben kot sama izkušnja, ki je vključevala izlet v Ljubljano, kino kokice in predstavo ter McDonald's na koncu, včasih tudi obisk Cityparka. Ko sem se preselila v Ljubljano je obisk kina nekako izgubil svoj čar, isto kot obisk McDonaldsa. Verjetno zato ker je vedno na doseg roke. Sedaj ne planiram dneve prej, kdaj bom šla v kino in kaj bom oblekla za priložnost temveč se odpravim, ko se mi zazdi in ko imam večer frej in nič posebnega v planu.